

AUTISMI-
LIITTO

A group of approximately ten people are gathered outdoors on a paved area next to a wooden building. They are holding up a long white cloth and releasing numerous colorful balloons (pink, purple, yellow, orange, blue, green) into the air. The background shows lush green foliage and a clear blue sky. The overall atmosphere is festive and joyful.

Toiminta- kertomus 2022

Autism Finland rf | Autism Finland
(member of IAAE and WAO)

KESKUSTOIMISTO

Pasilanraitio 9 B, 7. krs
00240 HELSINKI
+358 50 370 9155

KAAKKOIS-SUOMEN ALUETOIMISTO

Salpausselänkatu 40 A, 3. krs
45100 Kouvola

POHJOIS-SUOMEN ALUETOIMISTO

Järjestöotalo Kumppanuuskeskus
Kansankatu 53
90100 OULU

NEUVONTAPALVELU

ma-to klo 12–15
puh. 050 467 3130

www.autismiliitto.fi
facebook.com/Autismiliitto
twitter.com/Autismiliitto
instagram.com/autismiliitto
youtube.com/Autismiliitto

Kansikuva: Miikka Lappalainen

Kuvat: Helin Vesala
(ellei ole erikseen mainittu)

Taitto: Mervi Nygård

Sisällys

1. Autismiliitto ry	3
2. Organisaatio	4
Liittohallitus	4
Liiton henkilökunta vuonna 2022	5
Jäsenyhdistykset	6
3. Autismiliiton toiminta	8
Vaikuttamistoiminta	9
Neuvontapalvelu	11
Autismitietoisuuden ja -myönteisyyden lisääminen	13
Jäsenyhdistysten tukeminen, neuvonta ja ohjaus	14
4. Vertais- ja kokemustoiminta (VeKo-toiminta)	16
Vertaisosaajatoiminta	17
Kokemusasiantuntijatoiminta	18
Nettivertaisillat	20
Vertaisryhmäohjaajien koulutus ja tuki	21
Yhdistystapaamiset	22
5. Askel aikuisuuteen -projekti	23
Tavoitteet	23
Projektin toiminta	23
6. Autismiliiton tilauskoulutukset	25
Autismin talvipäivät 2022	25
7. Viestintä	26
Vuoden 2022 viestinnästä yleisesti	26
Autismi-lehti	27
Verkkosivut	28
Sosiaalinen media	29
Uutiskirjeet	29
Mediaviestintä	29
Kampanjat	30
Julkaisut	31
Muuta viestinnässä	31
8. Autismikirjon lapset ja nuoret -opas	33
9. Yhteenveto	34
10. Liite 1 ja 2, tilinpäätös ja tase 2022	36

1. Autismiliitto ry

Autismiliiton 25-vuotisjuhla Helsingissä Allianssitalolla.

Vuosi 2022 oli vuonna 1997 perustetun Autismiliiton 25. toimintavuosi ja juhlavuosi.

Liiton toimintaa ohjaa tavoite edistää autismikirjon ihmisten ja heidän läheistensä yhdenvertaisuuden, vaikutusmahdollisuuksien ja hyvän elämän toteutumista. Autismiliiton visio on tiivistetty sanoihin ”Tunne autismi”. Nämä sanat kuvaavat Autismiliiton toiminnan päämäärää: visionamme on autisimiyönteinen yhteiskunta, jossa tunnetaan ja tunnustetaan autismikirjon moninaisuus ja turvataan autismikirjon ihmisten ja heidän läheistensä oikeus hyvään elämään.

Autismiliiton toiminta pohjautuu arvoille yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys ja asiantuntijuus.

Yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että jokaisella on oikeus ja mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan jäsenenä. Edistämme esteettömyyttä ja saavutettavuutta sekä ihmisoikeuksien toteutumista.

Yhteisöllisyys tarkoittaa sitä, että kehitämme yhteisöllisyyttä jäsenyhdistystemme, sidosryhmien ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa. Vahvistamme vertaisuutta ja vuoropuhelua.

Asiantuntijuus puolestaan tarkoittaa sitä, että olemme luotettava, riippumaton ja ajassa mukana oleva asiantuntijaorganisaatio. Liiton toiminta perustuu tutkittuun tietoon ja kokemustietoon.

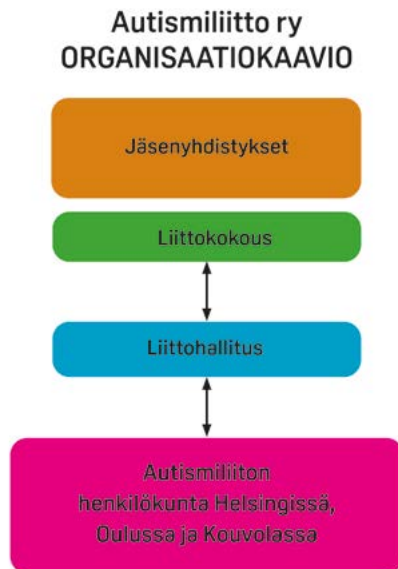
Autismiliiton strategia on voimassa vuoteen 2024 asti ja tavoitteet ovat seuraavat

- ▶ Autismitietoisuus ja autisimiyönteisyys lisääntyvät yhteiskunnassa
- ▶ Autismikirjon ihmisten oikeus esteettömyyteen ja saavutettavuuteen vahvistuu
- ▶ Autismikirjon ihmisten oikeus osallisuuteen toteutuu elämän eri vaiheissa

Autismiliitto on

- ▶ Vahva toimija
- ▶ Vetovoimainen yhteistyökumppani
- ▶ Ennakoiva ja aloitteellinen vaikuttaja

2. Organisaatio

Liittohallitus

Liittokokous valitsee kerran vuodessa liitolle hallituksen. Liittohallituksen puheenjohtajana toimi 1.1. - 14.5.2022 Päivi Norvapalo ja 21.5. - 31.12.2022 Teemu Muukkonen.

Jäsenet ja varajäsenet

1.1.2022-14.5.2022

Liittohallituksen jäsenet:

Päivi Norvapalo, pj.
Teemu Muukkonen, vpj.
Meri-Johanna Fabritius
Reijo Hämäläinen
Pia Karasjärvi
Riikka Kiilo (1.1.-31.3.2022)
Antti Kolari
Johanna Kuisma
Heta Pukki (1.4.-14.5.2022)

Varajäsenet

sisäänkutsumisjärjestyksessä:

Heta Pukki (1.1.-31.3.2022)
Ari Hietikko
Anna-Reeta Pakarinen
Taru Niemi

Jäsenet ja varajäsenet

14.5.2022-31.12.2022

Liittohallituksen jäsenet:

Teemu Muukkonen, pj.
Reijo Hämäläinen, vpj.
Meri-Johanna Fabritius
Sini Fomin
Pia Karasjärvi
Antti Kolari
Heta Pukki
Aslak Rantakokko
Johanna Vuori-Karvia

Varajäsenet

sisäänkutsumisjärjestyksessä:

Anna-Reeta Korhonen
Taru Niemi
Kristiina Heiska
Liisa Ansio

Liiton henkilökunta

vuonna 2022

Toiminnanjohtaja
Tarja Parviainen 1.1.- 19.6.2022
Satu Taiveaho 15.8. -31.12.2022

Hallintosihteeri

Minna Jääskeläinen

Viestintäkoordinaattori

Helin Vesala

Viestintäassistentti

Johanna Kyllönen 1.1.- 8.8.2022,
Paikka auki -hanke

Vaikuttamistoiminnan asiantuntija

Sari Valjakka

Koulutustoiminnan suunnittelija

Marko Lahti 1.2.2022 alkaen

Järjestösuunnittelijat

Marjo Häyry,
Pohjois-Suomen aluetoimisto
1.1-31.7.2022
(työvapaalla 1.8.-31.12.2022)
sijaisena Lahja Leiviskä

Katriina Siiskonen
Kaakkois-Suomen aluetoimisto

Pia-Maria Topi
Helsingin aluetoimisto

Vertais- ja

kokemustoiminnan päällikkö

Elina Vienonen

1.1.- 31.3.2022
(1.4.-31.12.2022
Kehittämistoiminnan
suunnittelijana kirjoittamassa
Autismikirjon
lapset ja nuoret- opasta)
sijaisena Elina Havukainen
1.4.-31.12.2022

Vertais- ja kokemustoiminnan suunnittelija

Elina Havukainen 1.1.-31.3.2022
sijaisena Riikka Kiilo 1.4.-31.12.2022
(1.4.-31.10.2022 75 %: n työaika)

Askel aikuisuuteen-projekti

Projektipäällikkö
Outi Tuomaala 1.1.- 30.6.2022,
Toimistosihteeri
Anne Saarinen (75 %: n työaika)

Toimistoapulainen

Aapo Ahtola (n. 1 pv/vko)

Harjoittelija

Mira Mäntykivi 15.1.-31.8.2022

Liiton henkilökunnan
työterveyshuolto
hankittiin Terveystalosta.

Jäsenyhdistykset

Autismiliiton varsinaisia jäseniä ovat eri puolilla Suomea sekä valtakunnallisesti toimivat jäsenyhdistykset (Taulukko 1). Vuoden 2022 lopussa liitossa oli 24 jäsenyhdistystä ja niissä kaikkiaan 3693 varsinaista, 32 perhe- ja 39 kannatusjäsentä.

Jäsenyhdistys	Henkilöjäsenet (varsinaiset ja perhejäsenet)
Autismin Kirjon Pohjalaiset ry	146
Autismiyhdistys PAUT ry	709
Eijsveikeet, Pohjois-Savon ADHD-, Autismi- ja kielihäiriöyhdistys ry	137
Etelä-Savon ADA ry	54
Euroopan Autismikulttuuri yhdistys ry	16
Finlands Svenska Autism- och Aspergerförening rf	159
HYMY ry	36
Itä-Savon Puatti ry	20
Keski-Suomen Autismiyhdistys ry	286
Kymenlaakson Autismiyhdistys ry	52
Lapin autismikirjo ry	52
NAM - Neurokirjon Ammattilaiset ry	30
Neuropsykiatrisen kirjon yhdistys- Nepsytic ry	85
Pohjois-Karjalan nepsyt Aksoni ry	84
Pohjois-Suomen autismikirjo ry	512
Päijät-Hämeen Autismi- ja Asperger ry	127
Rett ry	81
Satakunnan SAMDY ry	157
Suomen Autismikirjon Yhdistys ry (ASY)	214
Suomen Autismikoira ry	17
Tampereen seudun Autismiyhdistys TSAU ry	383
Turun seudun Autismi- ja ADHD-yhdistys Aisti ry	323
Varkauden Seudun Nepsyt ry	20
Ylä-Savon Autismiyhdistys ry	25
Yhteensä	3725

Taulukko 1: Autismiliiton jäsenyhdistykset ja jäsenmäärät vuonna 2022.

3. Autismiliiton toiminta

Autismiliiton päätavoitteena vuonna 2022 oli edistää autismikirjon ihmisten ja heidän läheistensä etujen ja yhdenvertaisuuden toteutumista yhteiskunnassa lisäämällä tietoa autismikirjosta ja autismikirjon ihmisten tarpeista sekä keinoista niihin vastaamiseen. COVID-19-epidemian vuoksi alkuvuodesta tehtiin etätyötä. Korona-ajan jälkeisen työelämän murroksen tuloksena Autismiliiton henkilöstö ei palannut säännölliseen lähityöhön. Toimistolla työskennellään tarpeen mukaan.

Vuonna 2022 epidemiatilanne ei enää merkittävästi vaikuttanut Autismiliiton toimintaan tai sen volyyymiin. Toimintaa oli jo aikaisempina vuosina onnistuneesti siirretty etäyhteyksin tapahtuvaksi. Siksi tapahtumien, webinaarien, kokousten ja muun yhteydenpidon järjestäminen verkossa ei tuottanut vaikeuksia.

Liiton suurin vuosittainen tapahtuma Autismin talvipäivät järjestettiin vuonna 2022 kokonaan etätapahtumana. Vuoden aikana etänä järjestetyt tilaisuudet ja tapahtumat keräsivät maantieteellisesti laajemmin ja määrällisesti aiempaa enemmän osanottajia.

Jäsenyhdistysten tukeminen toteutui säännöllisesti mm. suljetussa puheenjohtaja-sihteeri PuSi-Facebook-ryhmässä, Teams-tapaamisissa sekä jäsenyhdistyksittäin tapahtuneessa yhteydenpidossa. Tukea annettiin mm. järjestöhallinnollisiin kysymyksiin sekä paikalliseen vaikuttamistyöhön.

Autismiliiton henkilökuntaa Espoon EMMA-museossa.

Toiminnan tuloksellisuuden seuranta ja arviointia tehtiin suunnitelmallisesti. Toiminnasta kerättiin palautetta sidosryhmille, jäsenyhdistyksille, henkilökunnalle ja liittohallitukselle suunnatuin palautekyselyin. Palautetta kerättiin myös lähes kaikista koulutuksista ja tapahtumista sekä neuvontapalvelusta.

Liiton toiminnan pääasiallinen rahoitus tulee Veikkauksen voittovaroista ja kanavoidaan liitolle STM:n alaisen sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA:n kautta. Rahoittajan vaatimukset avustetun toiminnan vaikutuksista ja tuloksista ovat vuosien varrella kiristyneet. Tämä on osaltaan kirittänyt myös Autismiliiton toiminnan suunnittelua ja seuranta sekä toiminnan vaikutusten arviointia.

Vuoden 2022 toimintasuunnitelmassa liiton toiminnalle asetetut tavoitteet olivat

1. Lisätään autismitietoisuutta ja autismi-myönteisyyttä yhteiskunnassa
2. Liiton toiminnalla vahvistetaan autismikirjon ihmisten oikeutta esteettömyyteen ja saavutettavuuteen. Tieto esteettömyydestä ja saavutettavuudesta autismikirjon ihmisten kannalta lisääntyy.
3. Edistetään autismikirjon ihmisten oikeutta osallisuuteen elämän eri vaiheissa

Vaikuttamistoiminta

Tavoite 1: Lisätään autismitietoisuutta ja autismimyönteisyyttä yhteiskunnassa

Liiton vaikuttamistoiminnan ja edunvalvonnan keskeisenä tavoitteena on, että autismitietoisuuden lasten, nuorten ja aikuisten tarpeet tulevat huomioituksi suunnittelussa ja päätöksenteossa. Yksin ja yhteistyössä eri verkostojen kanssa tehtävä vaikuttamistyö johtaa siihen, että autismitietoisuuden ihmisen erityistarpeet tulevat otetuksi huomioon mm. lakihankkeissa (vammaislainsäädäntö, itsemääräämisoikeuslainsäädäntö jne.) ja sote-uudistuksessa.

Vuonna 2022 perustettiin eduskunnan neuvottelukunta, johon meidät kutsuttiin sihteeriksi. Osallistuimme mm. eduskunnan erilaisten oppijoiden tukiryhmään, sosiaali- ja terveysministeriön (STM) lääkinällisen kuntoutuksen oppaan neuropsykiatriseen työryhmään ja Käypä hoito -suositusten ohjausryhmään. Yhteensä osallistuimme 62 työryhmään ja verkostoon. Olimme aktiivisia mm. Vammaisfoorumin työryhmissä, ja vedimme Vammaisfoorumin koulukyselyn raportointia.

Vuoden 2022 aikana annoimme 8 omaa lausuntoa (mm. Valas-laki, Käypä hoito suositus, lääkinälliseen kuntoutukseen ohjautuminen, yhdenvertaisuuslaki, taulukko 2) ja vaikutimme useisiin Vammaisfoorumin kautta lähteneisiin lausuntoihin. Teimme 12 kannanottoa, joista 5 oli omaa (mm. lastensuojelusta, kuntoutuksesta ja ylioppilaskirjoituksista olleesta virheestä) ja 7 yhteistyössä verkostojen kanssa.

Julkaisimme raportin yhteistyössä muiden Vammaisfoorumin järjestöjen kanssa sekä 3 mielipidekirjoitusta vaikuttamisen asioista. Olimme eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuultavana vammaispalvelulaista, toimitimme virkamiehille tietoa lainvalmisteluun ja teimme yhdessä kehitysvammajärjestöjen kanssa kaksi kansanedustajien tapaamiskierrosta sekä tapasimme vastuuministereitä, heidän avustajiaan ja

virkamiehiä. Loppuvuodesta julkaisimme neurokirjon järjestöjen yhteiset eduskuntavaali- ja hallitusohjelmataavoitteet, ja aloitimme tapaamiset ja keskustelut puolueiden kanssa. Jäsenyhdistyksille järjestimme keskustelutilaisuus vaaliteemoista.

Liiton kannat tulivat kuulluksi mm. vammaislainsäädännön, Käypä hoito suosituksen ja STM:n lääkinällisen kuntoutuksen oppaan valmistelussa. Vammaispalvelulakiin vaikutimme aktiivisesti yhteistyössä kehitysvamma-alan järjestöjen kanssa sekä lain valmisteluvaiheessa että eduskuntakäsittelyn aikana. Merkittävimmät parannukset esitykseen olivat mm. soveltamisalan laajentuminen (ml. sosiaalinen toimintakyky), henkilökohtaisen avun voimavararajauksen lieventyminen, asiakasmaksurasituksen pienentyminen esitetystä sekä lakiin tulevat uudet palvelut mm. valmennus, erityinen osallisuuden tuki, vammaisen lapsen asuminen kodin ulkopuolella ja tuettu päätöksenteko.

Liitto vaikutti siihen, että STM:n lääkinällisen kuntoutuksen oppaan valmisteluun perustettiin erillinen neuropsykiatrisen työryhmä ja oppaaseen tuli oma luku neuropsykiatrisesta kuntoutuksesta, jonka sisällössä liiton kannat näkyivät monessa kohdassa. Osallistuimme Potilaat mukaan -hankkeen ohjausryhmään osana Käypä hoito -suositusten valmistelua sekä välitimme osallistujia viiteriöryhmään. Hankkeessa kehitettiin toimintamalli, jolla jatkossa turvataan potilaiden osallisuus suositusten valmistelussa ja päivittämisessä. Julkaistussa suosituksessa on hyödynnetty sekä liiton lausuntoa että autismitietoisuuden ihmisten ja heidän läheistensä kokemustietoa.

Neurokirjioon liittyvät asiat ovat yhä vahvemmin nousseet julkiseen keskusteluun, ja myös aiempaa useammat kansanedustajat ovat heränneet siihen, että neurokirjon ihmiset jäävät palvelujärjestelmässä usein väliinputoajiksi. Tähän ns. ”neurokirjon heräämiseen” ovat vaikuttaneet monet toimijat ja kokemusaännet saman aikaisesti. Eduskuntaan perustettiin neuvottelukunta ja kansanedustajat tekivät kolme aloitetta neuro-

kirjon asioista. Myös lainvalmistelijoiden ja järjestökumppaneiden tietämys autismikirjosta on lisääntynyt. Seurauksena on ollut, että tarve ja kysyntä liiton toiminnalle riippumattomana asiantuntijajärjestönä on vahvistunut entisestään. Esimerkiksi vaikuttamistoiminnassa olemme joutuneet priorisoimaan lausuntoja ja muuta toimintaamme rajallisten resurssien vuoksi.

Tietoisuus autismikirjon ihmisten ja heidän läheistensä tarpeista lisääntyi (päättäjät, virkamiehet ja ammattilaiset) ja autismikirjon ihmisten erityistarpeet tulivat otetuksi huomioon lainsäädännön valmistelussa ja päätöksenteossa. Sidosryhmä- ja jäsenyhdistyskyselyyn vastaajista 63 % oli täysin samaa mieltä ja 34 % jokseenkin samaa mieltä siitä, että liitto on vaikuttanut siihen, että autismikirjon ihmisten tarpeita on huomioitu lainsäädännön valmistelussa ja päätöksenteossa. 67 % kertoi olevansa täysin samaa mieltä siitä, että liitto on tehnyt ajankohtaisia kannanottoja ja lausuntoja, 29 % jokseenkin samaa mieltä. 79 % oli täysin samaa mieltä siitä ja 20 % jokseenkin samaa mieltä siitä, että liitto on lisännyt tietoa autismikirjosta ja autismikirjon ihmisten tarpeista.

Mittarit:

Autismikirjon ihmisten tarpeita on huomioitu lainsäädännön valmistelussa ja päätöksenteossa. Liitto on tehnyt ajankohtaisia kannanottoja ja lausuntoja.

Liitto on lisännyt tietoa autismikirjosta ja autismikirjon ihmisten tarpeista.

Tavoite 2. Liiton toiminnalla vahvistetaan autismikirjon ihmisten oikeutta esteettömyyteen ja saavutettavuuteen. Tieto esteettömyydestä ja saavutettavuudesta autismikirjon ihmisten kannalta lisääntyy.

Esteettömyyttä ja saavutettavuutta autismikirjon näkökulmasta tuotiin esiin monissa liiton lausunnoissa. Liiton kannat esteettömyydestä ja saavutettavuudesta tulivat huomioituiksi mm. Käypä hoito suosituksessa, johon lisättiin toimintaympäristön vaikutus autismikirjon ihmisen toimin-

takykyyn, esteettömyys ja saavutettavuus. Liitto edisti saavutettavuutta ja esteettömyyttä myös omassa toiminnassaan mm. julkaisemalla uudet saavutettavat verkkosivut (ulkopuolinen arviointi) ja esteettömyysohjelman.

Sidosryhmä- ja jäsenyhdistyskyselyn vastaajista 65 % oli täysin samaa mieltä ja 33 % jokseenkin samaa mieltä siitä, että liitto on lisännyt tietoa esteettömyydestä ja saavutettavuudesta autismikirjon ihmisten näkökulmasta.

Mittari:

Liitto on lisännyt tietoa esteettömyydestä ja saavutettavuudesta.

Tavoite 3. Edistetään autismikirjon ihmisten oikeutta osallisuuteen elämän eri vaiheissa

Tavoitteena on edistää autismikirjon ihmisten yhteiskunnallista osallisuutta esim. koulussa ja työelämässä sekä vahvistaa autismikirjon ihmisten oikeutta omaa elämää koskevaan päätöksentekoon. Oikeus saada tukea päätöksentekoon sekä yksilöllisiä tarpeita vastaavia osallisuutta tukevia palveluja elämän eri vaiheissa vahvistuu.

Vammaisfoorumin koulukyselyn tuloksista julkaistu raportti toi esiin selvitettyä tietoa vammaisten ja neurokirjon lasten perheiden koulukokemuksista. Raportista tuli hyvää palautetta, että se teki näkyväksi perheiden kokemuksia tukitoimista koulussa sekä niiden kehittämistarpeita. Nämä kehittämistarpeet saivat näkyvyyttä myös eduskunnan erilaisten oppijoiden tukiryhmän ja neurokirjon järjestöjen hallitusohjelmataavoitteissa.

Liiton vaikuttamistyö Valas-lakiin yhdessä kehitysvammajärjestöjen kanssa oli tuloksellista myös osallisuuden näkökulmasta, lakiin lisättiin mm. kehitysvammaisten työtoiminta, tuettu päätöksenteko ja erityinen osallisuuden tuki sekä tehtiin parannuksia päivätoimintaan.

Mittari:

Autismikirjon ihmisten oikeus osallisuuteen lisääntyy elämän eri vaiheissa.

Lausunnot 2023 Aihe	PVM
Lausunto esteettömyysdirektiivistä	1.2.2022
Lausunto sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaista	25.3.2022
Lausunto vammaispalvelulaista	3.4.2022
Lausunto yhdenvertaisuuslain osittaisuudistuksesta	19.05.2022
Lausunto valtakunnallisista lääkinälliseen kuntoutukseen ohjautumisen perusteista	12.8.2022
Lausunto Autismikirjon käypä hoito -suosituksesta	4.11.2022
Lausunto esteettömyyskoordinaattorin tehtäväluettelosta	4.11.2022
Lausunto ja kuuleminen vammaispalvelulaista eduskunnan sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnalle	15.11.2022

Taulukko 2. Autismiliiton antamat lausunnot vuonna 2022.

Autismiliitto julkaisi koulukyselyn raportin yhteistyössä muiden Vammaisfoorumin järjestöjen kanssa. Kuva: Marjo Nygård

YHTEISTYÖ

Yhteistyö verkostoissa oli vilkasta ja tuloksellista. Liiton toiminnanjohtaja toimi keväällä Sosten valtuustossa.

Yhteistyössä muiden Vammaisfoorumin järjestöjen kanssa julkaisimme raportin vammaisten ja toimintarajoitteisten lasten vanhemmille suunnatun koulukyselyn tuloksista. Raportti tuo laajemman yleisön tietoisuuteen autismikirjon ja muiden neurokirjon lasten koulunkäynnin ja tuen toteutumisen haasteita. Vaikuttamistoiminnan asiantuntija veti raportin valmistelutyötä.

Vaikuttamisessa erittäin merkittäviä kumppaneita ovat olleet kehitysvamma-alan järjestöt. Heidän kanssaan teimme tuloksellista yhteistyötä mm. Valas-lakiin vaikuttamisessa. Vuoden 2022 aikana tiivistimme yhteistyötä ADHD-liiton ja Aivoliiton kanssa vaikuttamisen asioissa, mm. yhteisessä eduskuntavaalivaikuttamisessa.

Neuvontapalvelu

Neuvontapalvelun tehtävänä on välittää tietoa autismikirjoon liittyvistä teemoista, valtakunnallisista ja alueellisista palveluista sekä eri tukimuodoista. Neuvontapalvelutiimin muodostivat liiton kolme järjestösuunnittelijaa. Suunnitelluista neuvontapalveluista toteutui vuoden aikana 93,5%. Kesällä oli neljän ja talvella kahden viikon tauko kaikissa neuvontapalvelun muodoissa.

Autismiliiton neuvontapalvelun tavoitteet ovat:

1. Neuvontapalveluun yhteyttä ottava henkilö löytää itselleen sopivan tavan yhteydenottoon.
2. Neuvontapalveluun yhteyttä ottava saa tarvitsemansa neuvon/tiedon, tulee kohdatuksi ja ymmärretyksi.

Neuvontapalvelun muodot

Monipuoliset neuvontapalvelumuodot mahdollistavat, että neuvoa tarvitseva sai yhteyden hänelle itselleen mahdollisimman sopivalla tavalla ja sopivaan aikaan. Neuvontapalveluun saattoi olla yhteydessä puhelimitse neljänä arkipäivänä viikossa, ma-to klo 12–15 sekä sähköpostitse.

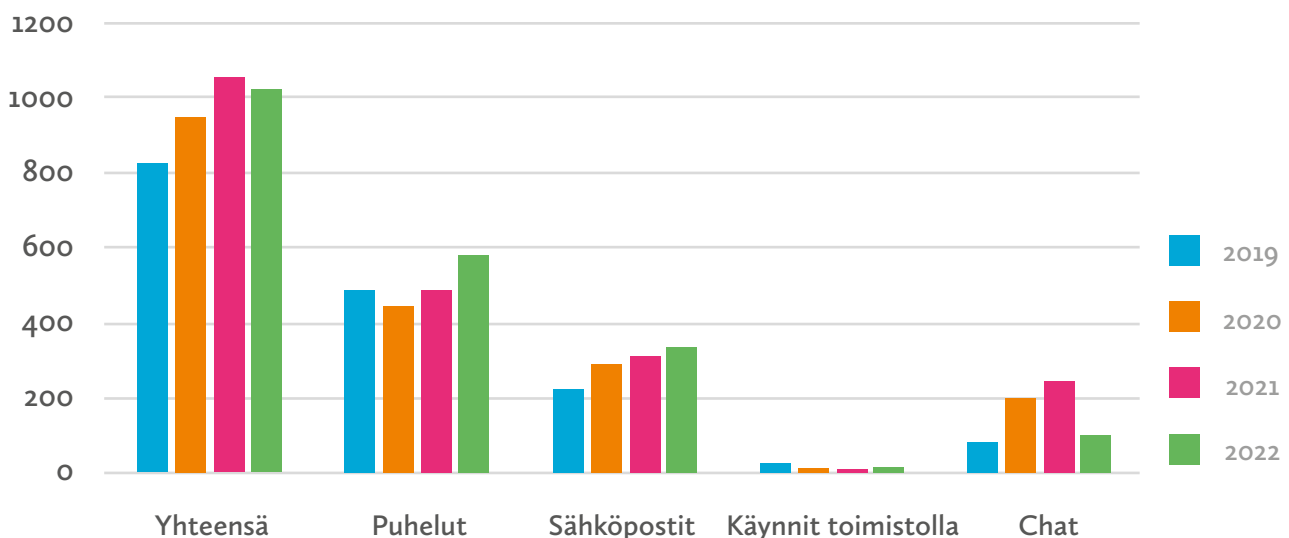
Lisäksi oli mahdollista sopia etukäteen henkilökohtaisesta käynnistä liiton toimistoille tai tavata etäyhteyksien välityksellä. Nuorten saavuttamiseksi neuvontapalvelu jatkoi yhteistyötä Mieli ry:n Sekasin Gaming -toiminnan sekä Nuortenelemää.fi -palvelujen kanssa. Chat-muotoista neuvontapalvelua annettiin Tukinet.net-palvelussa.

Toteutuneiden neuvontapalveluiden määrä

Yhteydenottoja kirjattiin vuoden aikana yhteensä 1020, joista 63 % (577 kpl) oli puhelinsoittoja, 35 % (331 kpl) oli sähköposteja ja muut 2 % (96 kpl) oli chat -yhteydenottoja, käyntejä toimistolla tai etäyhteyksin toteutettuja tapaamisia (Kaavio 1). Yhteydenottojen määrä kasvoi kaikkien muiden yhteydenottomuotojen kohdalla edelliseen vuoteen verrattuna paitsi chat-palveluiden kohdalla. Chat-palvelumme eivät löytäneet kohdeyleisöä. Palaute kerättiin seurantalomakkeella.

Neuvontapalvelun laatua arvioitiin mittaamalla yhteydenottajan kokemusta kohdatuksi ja ymmärretyksi tulemisesta. Lisäksi pyydettiin yhteydenottajaa arvioimaan, saiko hän tarvitsemansa neuvon. Palaute kerättiin jokaisen yhteyden lopussa palautekyselyn avulla ja saatu palaute kirjattiin seurantakaavakkeeseen. Henkilökohtaisissa

Neuvontapalvelun yhteydenotot vuosina 2019–2022

Kaavio 1. Neuvontapalvelun yhteydenotot vuosina 2019–2022.

ja etätapaamisissa palaute kerättiin suullisesti ja sähköpostissa lähetettiin vastauksen mukana linkki palautekyselyyn. Arviointiasteikkona käytimme 1-3, niin että yhteydenottajan kokemus parani kohti kolmosta. Kaikista yhteydenotoista palaute saatiin kerätyksi noin 70 % eli 708 yhteydenotosta. Vähiten palautetta saatiin kerätyksi sähköpostivastauksiin. Vain 6% (19 kpl) sähköpostin saaneista kävi antamassa palautetta palautekyselyyn.

71 % palautteen antajista arvioi saaneensa tarvittavan tiedon erinomaisesti ja osittain neuvon koki saaneensa 24 %. Yhteydenottajista kukaan ei kokenut, ettei olisi tullut kohdatuksi. 96 % koki tulleen kohdatuksi erinomaisesti. Yhteydenottajista kukaan ei kokenut, ettei häntä olisi ymmärretty. Hyvin ymmärretyksi koki tulleen 94 %.

Neuvontapalvelun yhteydenottajista 50 % (610 henkilöä) oli autismikirjon ihmisten läheisiä, 30 % (306 henkilöä) autismikirjon ihmisiä. Sosiaali-, terveydenhuollon ja opetusalan ammattilaisia yhteydenottajista oli yhteensä 20 % (204 henkilöä). Yleisimmät aiheet, joita yhteydenotto käsiteli, olivat diagnosointi, palvelut, kuntoutus tai yhteydenottaja kaipasi lisää tietoa autismikirjosta.

Neuvontapalvelua tukevat toiminnot

Autismi-lehden Neuvontapalvelu tiedottaa -osioon kirjoitettiin ajankohtaisia asioita lehden teeman mukaisesti.

Autismikirjo ja omaishoito -kyselyssä selvitettiin autismikirjon ihmisten ja heidän läheisten omaishoidon rakenteita ja tilannetta. Kyselyyn vastasi 132 ihmistä. Lähes kaikki vastaajat olivat vanhempia ja 56 % vastaajista oli omaishoitajasopimuksen omaavia ja heistä 79 % sai omaishoidontukea yhdestä perheenjäsenestä. Vastaajien mielestä omaishoitajuutta ja omaishoitajuuden tukea tulisi kehittää yhtenäistämällä valtakunnan tasolla omaishoidon kriteerit sekä palkkioiden määrät ja muut tukipalvelut. Kriteereissä ja palveluissa tulee huomioida perheiden moninaisuus. Omaishoidon palkkioiden tulisi vastata työn vaativuutta ja sitovuutta. Omaishoidon tuesta halutaan subjektiivinen oikeus nykyisen määrärahasidonnaisuuden sijaan.

Autismiliiton 25-juhlavuoden tilaisuutta pystyi seuraamaan myös striimin välityksellä.

Autismitietoisuuden ja -myönteisyyden lisääminen

Järjestösuunnittelijat vahvistivat keskeisten sidosryhmien ja verkostojen tietopohjaa autismikirjosta ja autismikirjon ihmisten sekä heidän läheistensä tuen ja palveluiden tarpeista tavoittamalla yli 4500 ihmistä.

Järjestösuunnittelijoiden työn tavoitteena on lisätä autismitietoisuutta ja myönteisyyttä yhteiskunnassa. Järjestimme sekä osallistuimme useisiin koulutuksiin, messuille ja verkostoihin. Tämän lisäksi ylläpidimme Autismiliiton koulutuskalenteria, johon eri organisaatiot voivat ilmoittaa autismikirjoon liittyviä koulutuksia ja tapahtumia Autismiliiton omien koulutusten ja tapahtumien lisäksi. Järjestösuunnittelijat viestivät ihmisten kanssa myös vastaamalla Autismiliiton infosähköpostiin tullessiin viesteihin.

Koulutukset, infot ja messut

Järjestösuunnittelijat toteuttivat yhteensä 31 info- ja koulutustilaisuutta autismikirjoon liittyvistä

teemoista. Tilaisuuksia järjestettiin kolmella eri tavalla: kaikille avoimina koulutuksina, tietylle yhdistykselle tai organisaatiolle räätälöitynä pienenä tilaisuutena sekä kaikille avoimina webinaareina. Näihin koulutuksiin osallistui yhteensä 1686 osallistujaa.

Kaikille avoimina koulutuksina järjestettiin Autismikirjo tutuksi -verkkokoulutusarja kolme kertaa: keväällä yksi ja syksyllä kaksi. Koulutus sisälsi neljä kahden tunnin teemoitettua koulutusta. Koulutuksiin osallistui yhteensä 240 osallistujaa.

Autismitietoisuuden viikolla (WAAD) järjestösuunnittelijat järjestivät Autismikirjo ja murrosikä -webinaarin. Osallistujia webinaarissa oli 523. Webinaarissa oli ulkopuolinen asiantuntija sekä kokemusasiantuntija. Webinaarien tallenteet olivat nähtävissä Autismiliiton YouTube-kanavalla kaksi viikkoa.

Yhteistyössä järjestetyt webinaarit ja koulutukset

Autismiliitto järjesti vuoden aikana yhteistyössä

Aistikoulutus

to 12.5.2022
klo 9.00–15.00

Teemana neuropsykiatrisesti oireilevien lasten ja nuorten aistitiedon käsittelyn erityisyydet ja niiden tukeminen arjessa. Painotus adhd, autismikirjo ja kehityksellinen kielihäiriö.

Paikka:
Joensuun konservatorio, pieni sali, Yliopistokatu 4, 80130 Joensuu

Ilmoittautuminen 29.4.2022 mennessä
<https://www.lyyti.fi/reg/Aistikoulutus2022>

Hinta: Osallistuja 80 €. Autismiliiton, Aivoliiton tai ADHD-liiton jäsen tai opiskelija 40 €. Ei etäosallistumismahdollisuutta.

Lisätietoja ohjelmasta
Katrina Siiskonen
katrina.siiskonen@autismiliitto.fi

Lisätietoja ilmoittautumisesta
Aina Jousa
aina.jousa@aivoliitto.fi

ADHD LIITTO Aivoliitto AUTISMI LIITTO SIVIS

AUTISMIKIRJO TUTUKSI

KOULUTUSSARJA VERKOSSA

KOULUTUSKERRAT JA AIHEET:

- ti 8.11. klo 14-16 Autismi tänään!
- ti 15.11. klo 14-16 Autismikirjon ihmisen kohtaaminen
- ti 22.11. klo 14-16 Autismikirjon ihmisen sosiaalisen ja kognitiivisen toimintakyvyn tarkastelu eli toiminnanohjaus ja sosiaalinen kanssakäyminen
- ti 29.11. klo 14-16 Autismikirjon ihmisen fyysisen ja psyykkisen toimintakyvyn tarkastelu eli aistitiedon käsittely ja stressinerkkyys

INFOA:

- Koulutuksessa jaetaan perustietoa autismikirjosta.
- Koulutus on avoin kaikille kiinnostuneille.
- Koulutuskertoihin voi osallistua erikseen tai kokonaisuutena koko luentosarjaan.

LISÄTIETOJA
pia-maria.topi@autismiliitto.fi
Oikeudet muutoksiin pidätetään.

HINTA
Normaalihinta 20€/kerta
Jäsenyhdistyksen jäsenet 10€/kerta

AUTISMI LIITTO
Opintokeskus SIVIS

Aivoliiton ja ADHD-liiton kanssa kaksi osallistujille maksullista Aistikoulutusta (kevällä ja syksyllä) sekä yhden ilmaisen webinaarin otsikolla Anna mulle mahdollisuus. Aistikoulutukset olivat suunnattu pääsääntöisesti ammattilaisille ja avoin webinaari kaikille kiinnostuneille, kuten autismikirjon ihmisille, heidän omaisilleen sekä heidän kanssaan työskenteleville ammattihenkilöille, viranomaisille ja verkostoille. Osallistujia oli 220.

Mahdollisimman monesta tilaisuudesta pyrittiin keräämään palautetta tilaisuuden lopussa palautekyselyillä. Kerätyn palautteen perusteella osallistujan tieto autismista lisääntyi ja osallistujat saivat itselleen arjessaan ja työssään hyödynnettävää autismitietoa. Kerätyn palautteen numeraalinen keskiarvo oli 4,4 (asteikolla 1–5).

Järjestösuunnittelijat osallistuivat VIP-verkoston (OKMn ja Opetushallituksen vetämä verkosto, missä kehitettiin lapsille ja nuorille tarjottavaa oppimisen ja koulunkäynnin vaativaa erityistä tukea sekä ennaltaehkäisevää ja varhaista tukea) järjestämään laajaan VIPU-koulutustapahtumaan Oulussa ja Savonlinnassa sekä verkossa. Lisäksi kohtasimme ihmisiä myös muutamissa pienemmissä verkosto- ja messutapahtumissa. Kohtasimme yhteensä 370 ihmistä.

Verkostoyhteistyö

Verkostoyhteistyön tavoitteena on Autismiliiton kohderyhmien ja verkostojen tavoittaminen

autismitiedon jakamiseksi. Järjestösuunnittelijat osallistuivat monenlaisiin verkostoihin ja toivat aktiivisesti niihin autismitietoa. Tuloksena ihmisten tieto autismista lisääntyi sekä autismikirjon näkökulma huomioitiin kehittämistyössä ja päätöksenteossa.

Järjestösuunnittelijat osallistuivat 38 eri verkoston toimintaan. Toiminnassa tavoitettujen eri kohderyhmien osallistujamäärät olivat 1335 kohtaamista. Autismitiedon jakoa arvioitiin havainnoimalla verkostojen toimintaa ja omaa aktiivisuutta verkostoissa sekä sidosryhmäkyselyllä.

Autismialan ammattilaisten Aunet-verkosto

Liiton ylläpitämä Aunet (Autism Networks)-ammattilaisverkosto on autismitiedon valtakunnallinen verkosto, joka kokoaa autismialan osaajia. Tavoitteena on vahvistaa ammattilaisten yhteistyötä alueellisesti ja valtakunnallisesti sekä jakaa tietoa. Verkoston tavoitteena on autismikirjon henkilöiden ja heidän läheistensä hyvinvointinsa edistäminen. Vuonna 2022 järjestettiin kaksi valtakunnallista Aunet-tapaamista verkossa. Maaliskuun tapaamisen teemana oli Autismi ja mielen hyvinvointi ja siihen osallistui 55 verkoston jäsentä. Marraskuussa teemana oli Naisten autismi ja tapaamiseen osallistui 45 osallistujaa. Lisäksi järjestettiin kahdeksan alueellista tapaamista, joihin osallistui yhteensä 120 verkoston jäsentä.

Jäsenyhdistysten tukeminen, neuvonta ja ohjaus

Autismiliitolla oli vuoden 2022 lopussa 24 jäsenyhdistystä eri puolilla Suomea. Myös vuosi 2022 oli edelleen haasteellinen yhdistyksille COVID-19-tilanteen vuoksi. Haasteista huolimatta kohtasimme yhdistyksiämme, kuulimme heidän tarpeensa ja toiveensa sekä teimme tiivistä yhteistyötä. Tarpeita vastaavaa tukea sekä yhteistyön toimivuutta arvioitiin vuosittain toteutettavalla yhdistyskyselyllä sekä seurantakaavakkeella.

Tavoite: Tarjota tarpeita vastaavaa tukea jäsenyhdistyksille ja toimiva yhteistyö liiton ja jäsenyhdistysten välillä (tieto kulkee).

Järjestösuunnittelijat kohtasivat vuoden aikana 22 jäsenyhdistystä antaen neuvoja yhdistystoimintaan ja osallistumalla tapahtumiin ja tilaisuuksiin. Yhteyttä yhdistyksiin pidettiin sekä suoraan että järjestösuunnittelijoiden ylläpitämän PuSi (Puheenjohtajat-Sihteerit) Facebook-ryhmän kautta. Järjestösuunnittelijat järjestivät yhteistyössä yhdistysten kanssa 12 tapahtumaa ja koulutusta, joissa teemoina olivat kouluasiat, arjen vinkit vanhemmille, haastava käyttäytyminen, varhaiskasvatus ja palvelut. Tapahtumiin osallistui noin 300 osallistujaa.

Vuoden 2022 teemana oli hyvinvointialuevaikuttaminen. Koulutimme yhdistystoimijoita erilaisista vaikuttamisen kanavista ja mahdollisuuksista neljässä eri tilaisuudessa. Lisäksi jaoimme tietoa yhdistystoiminnan vastuista ja velvoitteista, selvittämällä ja selkeyttämällä poikkeustilanteen vaikutuksia yhdistystoimintaan sekä rohkaisemalla yhdistyksiä jakamaan toimivia käytäntöjään. Järjestimme yhdistysten vapaaehtoisille pikkujouluja ja yhdistyspaneelin liiton 25-vuotisjuhlassa. Kohtaamisia vuoden aikana oli 192 ihmisen kanssa.

Jaoimme yhdistystoiminnasta tietoa julkaisemalla sosiaalisessa mediassa yhdistystoimintaa esille tuovan juhannuskalenterin. Kalenterin rinnalla nostimme esiin Autismi-lehdessä aikaisemmin julkaistuja yhdistystoiminnasta kertovia artikkeleja. Kalenteri ja julkaistut artikkelit tavoittivat satoja seuraajia.

Yhdistyksille järjestettiin yhteistyössä Aivoliiton ja ADHD-liiton kanssa kaksi verkkokaffea, joissa aiheina olivat yhdistysten vaikuttava viestintä sekä eduskuntavaaliteemat. Kannustimme yhdistysten jäseniä aktiivisesti hyödyntämään opintokeskus Siviksen yhdistyksille tarjolla olevaan tukeen.

Yhdistysväkeä paneelikeskustelussa Autismiliitto 25-juhlavuoden tapahtumassa.

4. Vertais- ja kokemustoiminta (VeKo-toiminta)

Tavoitteet vertais- ja kokemustoiminnalle

1. Vertaisosaajien antama lyhytkestoinen tuki voimaannuttaa tuensaajat ja vähentää yksinäisyyden ja toivottomuuden tunnetta, jota moni tuntee uudessa elämäntilanteessa perheenjäsenen tai oman diagnoosin saamisen jälkeen. Toimintaa on valtakunnallisesti. Toiminta voimaannuttaa myös vertaisosaajia, jotka voivat hyödyntää toiminnassa omaa elämäkokemustaan ja kokea merkityksellisyyden tunnetta. Toiminnassa autismikirjon ihmisten ja läheisten osallisuus mielekkääseen vapaaehtoistoimintaan mahdollistuu.

2. Koulutettuja kokemusasiantuntijoita on saatavilla eri tahojen käyttöön ja tilaisuuksiin. Tieto ja ymmärrys autismikirjioon liittyvistä yksilöllisistä erityispiirteistä, kuormittavuustekijöistä ja autismikirjon laajuudesta lisääntyy niillä tahoilla, jotka kokemusasiantuntijoita tilaavat. Toiminta on laadukkaasti järjestetty ja mahdollistaa myös autismikirjon ihmisten toimimisen kokemusasiantuntijoina. Kokemusasiantuntijoina toimivien osallisuuden ja merkityksellisyyden tunne lisääntyy.

3. Vertaistukea on valtakunnallisesti tarjolla niille, jotka eivät ole jäsenjärjestöjen vertaisryhmien toiminta-alueilla, jolle alueellisessa toiminnassa sopivaa ryhmää ei ole tai he eivät pysty osallistumaan ryhmämuotoisiin lähitapaamisiin. Osallistujat saavat voimaantumisen kokemuksia, kun voivat kohdata samoja kokemuksia jakavia ihmisiä.

siä. Vertaisohjaajuuden kokemus toteutuu vertaisvanhempitoiminnan siirtyessä nettiryhmiin.

4. Autismiliiton jäsenjärjestöjen vertaisryhmien ohjaajilla on tarvittavaa tietoa ja taitoa vertaisryhmien ohjaamiseen sekä mahdollisuus kehittyä ryhmäohjaustaidoissa. He pystyvät vastaamaan myös vertaisosaajatoiminnan kautta tulleiden uusien osallistujien tarpeisiin. Jäsenjärjestöt hyötyvät siitä, että vertaisryhmien ohjaajien koulutusta on tarjolla keskitetysti. Jäsenjärjestöjen hallituksien jäsenet tuntevat Autismiliiton VeKo-toiminnan ja ohjaajille suunnatun tuen.

Autismiliiton vertais- ja kokemustoiminta (VeKo-toiminta) saa STEAn kohdennettua toiminta-avustusta. Resursseina siinä on kaksi työntekijää, Elina Vienonen, vertais- ja kokemustoiminnan päällikkö (01–03.22), Elina Havukainen, vertais- ja kokemustoiminnan suunnittelija (01–03.22) ja vertais- ja kokemustoiminnan päällikkö (04–12.22) ja Riikka Kiilo, vertais- ja kokemustoiminnan suunnittelija 85 %:n työajalla (03–10.22) ja 100 %:n työajalla (11–12.22).

Toimintaan kuuluvat vertaisosaajatoiminta, kokemusasiantuntijatoiminta, nettivertaisillat ja vertaisryhmäohjaajien koulutus ja tuki. Autismiliiton VeKo-toiminnassa erotellaan vertais- ja kokemustoiminta mm. sen vuoksi, että ihminen, joka ko-

Autismiliiton kokemusasiantuntija Vilma Mutanen. Kuva: Adessa Heikkinen

kee omaksi vahvuudekseen pitää julkisia puheenvuoroja, ei välttämättä koe mielekkääksi antaa vertaistukea toisille ihmisille. Verkoston jäsenet voivat olla sekä vertais- että kokemusverkoston jäseniä, mutta monet heistä valitsevat vain toisen. Vertaistoiminnassa toiminnan kohteena on samaa kokenut ihminen tai ryhmä. Kokemustoiminnassa oletuksena on, että toiminnan kohderyhmällä ei ole samaa kokemusta ja toimintojen tavoitteet toiminnoissa eroavat toisistaan.

VeKo-verkoston jäsenille tehtiin keväällä selvitys osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksista verkostossa toimimisesta. Selvityksen tuloksia käytettiin toiminnan suunnittelussa. VeKo-verkoston jäsenille järjestettiin täydennyskoulutus- ja virkistysviikonloppu elokuussa 2022 Tampereella. Täydennyskoulutuksessa keskusteltiin mm. autismitieteen kuntoutukseen liittyvistä ajankohtaisista asioista. Viikonlopun aikana vahvistettiin verkoston jäsenten yhteisöllisyyttä työstämällä ryhmässä Autismiliiton joulukalenterin tarina ja kuvitus. Joulukalenteri julkaistiin Autismiliiton somekanavilla joulukuussa.

Verkoston jäsenten yhteenkuuluvuuden vahvistamiseksi ja ajankohtaisen tiedon lisäämiseksi

otettiin käyttöön uusi toimintamuoto, Autismi tänään! -webinaarit. Jokaisessa webinaarissa oli keskustelun alustaja. Teemoina oli esimerkiksi mielen hyvinvointi, sukupuolikokemukset, Autismi Euroopassa jne. Autismiliiton järjestösuunnittelijoiden kanssa yhteistyössä toteutettiin yhdistyksien ja VeKo-verkoston yhteiset pikkujoulut netissä 8.12.2022. Verkoston ryhmillä on omat Facebook-ryhmänsä, joita työntekijät ylläpitävät.

VeKo-toiminnan tunnettuutta lisättiin osallistamalla Valtakunnallisille lastenneurologiapäiville Turussa ja Sairaanhoidajapäiville Helsingissä. Molemmissa tavoitettiin useita satoja ihmisiä ja esiteltiin erityisesti Autismiliiton vertaisosaaja- ja kokemusasiantuntijatoimintaa.

VeKo-toiminnan työntekijät tekivät yhteistyötä Parisuhdekeskus Katajan kanssa sekä asiantuntijatiedon vaihtamisessa että parisuhdeaiheisen webinaarin järjestämisessä autismitietoisuuden viikolla. Yhteistyössä parisuhdekeskuksen asiantuntijoiden kanssa kirjoitettiin myös uusi opas Autismitietoisuus ja parisuhde, joka ilmestyy vuonna 2023.

Vertaisosaajatoiminta

Vertaisosaajat ovat liiton kouluttamia vapaaehtoisia, jotka antavat lyhytkestoista vertaistukea, kun autismikirjon diagnoosi on tuore. Heillä on omakohtainen kokemus autismikirjosta.

Vertaisosaajiin saa yhteyden täyttämällä yhteydenottolomakkeen liiton nettisivuilla. Toiminnasta vastaava työntekijä vastaanottaa lomakkeen, kartoittaa tehtävään sopivat vertaisosaajat ja ottaa selvää kuka pystyy vastaanottamaan tukisuhteen. Työntekijä välittää vertaisosaajalle yhteydenottajan tiedot, lähimmän jäsenyhdistyksen, ohjeistaa liiton ym. palveluista tuen saamiseksi vertaisosaajan antaman tuen jälkeen.

Vertaisosaajille järjestettiin ryhmäohjauksia netissä ja yksilöllistä ohjausta puhelimitse, sähköpostilla ja etäsovelluksilla. Vertaisosaajille järjestettiin ryhmäohjauksia yhteensä 10 kertaa. Niihin osallistui yhteensä 28 vertaisosaajaa. Tukisuhteiden aikana käsiteltiin vertaisosaajien tukisuhteita ja mahdollistettiin sitä kautta sekä vertaisoppiminen, tuen saaminen että asioiden käsittely luottamuksellisesti.

Autismi-lehdessä ja liiton nettisivuilla julkaistiin vuonna 2022 vertaistarina, jossa vertaisosaajan kokemuksen kautta lisättiin toiminnan tunnettuutta. Vertaisosaajat saivat kuukausittain vertaisosaajaviestin sähköpostilla, jossa työntekijä tiedotti ajankohtaisista asioista, kannusti tehtävässä, kutsui mukaan yhteisiin toimintoihin jne. Viesteillä on vahvistettu yhteisöllisyyden tunnetta siitä, että vertaisosaajat ovat tärkeä osa Autismiliiton toimintaa.

Vuotuinen vertaisosaajakoulutus järjestettiin hybridimallilla. Koulutuksen lähipäivät toteutettiin Kouvolassa. Koulutukseen osallistui 9 vapaaehtoisia, jotka oli ennakkoon haastateltu. Hakijoita oli yhteensä 20.

Vertaisosaajien tukipyynnöt

Tukipyynnöitä vertaisosaajille tuli tasaisesti eri puolilta Suomea, yhteensä 127 (Taulukko 3). Merkittävä osa tukipyynnöistä oli sellaisia, joissa tuen tarve ei ollut vertaistuellinen ja niihin vastasi VeKon vastaava työntekijä. Osa ohjattiin suoraan Autismiliiton neuvontapalveluun. Näitä tukipyynnöitä ei ole laskettu tukisuhteiden määrään.

	Lasten vanhemmilta	Lasten aikuisilta	Puolisilta	Yhteensä
2021	85	42	4	131
2022	90	35	2	127

Taulukko 3. Vertaisosaajien tukipyynnöt

Tukisuhteista suurin osa toteutettiin etäyhteyksillä, puhelimella (myös Whats app -puhelut) tai sähköpostilla. Jokunen lähitapaaminenkin vuoden aikana järjestyi. Yhteydenpitotavoista tuen saajat eivät esittäneet muutostoiveita. Sen sijaan ilmaistiin toiveita järjestää myös muihin elämänvaiheisiin kahdenkeskistä vertaistukea.

Vertaisosaajat täyttävät tukisuhteista seurantalomakkeen ja työntekijä ylläpiti tilastointia. Seurannan mukaan kaikki tuen saajat ohjataan liiton jäsenyhdistyksien toimintaan ja sitä pidetään edelleen tärkeimpänä tietona tuen saajalle vertaisosaajatoiminnasta saadun tuen jatkoksi.

Vertaisosaajista moni koki saavansa arvostuksen tunnetta tuen saajilta ja VeKo-työntekijöiltä. Vertaisosaajat kokivat myös toivottomuutta, koska palvelujärjestelmä ei usein vastannut tukea tarvitsevien ihmisten tarpeita. Tuen saajista suurin osa ilmaisi tukisuhteen tuoneen helpotusta ja yksin jäämisen tunteen vähenemistä tukisuhteen ansiosta. Suurin osa ilmaisi myös toivon lisääntyneen tukisuhteen aikana.

Tukisuhteissa esiin tulleet aiheet olivat mm. arjen sujuminen, vanhempien tunteet lapsen autismidiagnoosin saamisen jälkeen sekä kouluasiat ja tuen riittämättömyys. Autismikirjon aikuisten tukipyynnöissä nousi esiin työelämä ja ihmissuhteet sekä opinnot. Autismikirjon puolisoiden välisissä tukisuhteissa esiin tulivat puolisoiden väliset erot vuorovaikutuksessa, läheisyys ja arjen sujuminen.

” Meiltä löytyi yllättäen todella paljon yhteisiä asioita niin arjen haasteista, parisuhteista kuin työelämästäkin. Suosittelin vertaisryhmä toimintaa ja siihen tuettava innostui lähtemään jo tukisuhteen aikana.”

” Keskustelimme myös vanhemman omista tunteista ja onko ne tunteet ok vaiko ei. Tähän toin mukanaani kokemukset ja mietteet omista tunteistani lapseni eri vaiheista. Löytyi yhteistä kosketuspintaa.”

Vertaisosaajien saama palaute tuesta on ollut kiitollisuutta ja voimaantumista kuvaavaa. Moni kuvasi tuensaajan tunnetta myös ilon ja helpotuksen tunteiksi.

TUNNE AUTISMI -WEBINAARI

TO 2.6. KLO 15-17

AUTISMIKIRJON IHMISEN KOHTAAMINEN TERVEYDENHUOLLOSSA

Webinaarissa puhuvat Autismiliiton kokemusasiantuntijat, jotka jakavat oman kokemuksensa asiinnista terveydenhuoltojärjestelmässä.

Kokemusasantuntija Elise Evanno tyttärensä kanssa.
Kuva: Elise Evanno

Kokemusasiantuntijatoiminta

Autismiliiton kouluttamat kokemusasiantuntijat ovat autismikirjon henkilöitä ja heidän läheisiään. He välittävät tietoa esim. sosiaali- ja terveysalan koulutuksissa, mediassa jne.

Kokemusasiantuntijatoiminnassa välitetään tehtäviä tilaukseen parhaiten sopivalle kokemusasiantuntijalle. Tilausten yhteydessä sovitaan niihin liittyvät käytännöt ja sisältö tilaajaan kanssa. Kokemusasiantuntija saa yksilöllistä tukea tilauksen yhteydessä esim. puheenvuoron sisältöön ja käytännön seikkoihin liittyen. Toiminnassa koulutetaan vuosittain uusia kokemusasiantuntijoita verkostoon.

Kokemusasiantuntijatoiminnan kautta välitettyjen tehtävien määrä kasvoi edellisvuosista selkeästi. Vuoden 2022 aikana kokemusasiantuntijoilta tilattuja tehtäviä oli 170. Suurin osa tilauksista koski verkossa tehtäviä puheenvuoroja. Aikaisempien vuosien jälkeen kokemusasiantuntijoilla oli entistä paremmat valmiudet verkossa tapahtuviin tehtäviin. Kaikkiin tehtyihin tilauksiin löytyi kokemusasiantuntija. Suurin osa tilauksista tehtiin yleisökoulutuksiin. Vuoden aikana 52 verkoston jäsenenä toimivaa kokemusasiantuntijaa teki puhekeikkaa.

Vuoden 2022 tilastoa

Toiminnassa aktiivisesti mukana olevat vuodenvaihteessa 2022:

- ▶ autismikirjon aikuiset: 42
- ▶ läheiset (vanhemmat, kumppanit, sisarukset): 29

Kokemusasiantuntijatehtäviä oli 170.

Tehtävien kohdentuminen eri viiteryhmille:

- ▶ autismikirjon aikuinen: 96
- ▶ vanhempi: 54
- ▶ autismikirjon aikuinen/vanhempi: 18
- ▶ autismikirjon aikuisen kumppani: 1
- ▶ autismikirjon henkilön sisarus: 1

Tilaajan taustaorganisaatiot:

- ▶ sosiaali- ja terveysala 55, n. 32 %.
- ▶ opetus- ja kasvatusala 50, n. 29 %.
- ▶ muut 65, n. 38 % (esim. järjestöt, työllistymispalvelut, kirjastot).

Palautetta kokemusasiantuntijatoiminnasta kerättiin sähköisellä lomakkeella tilaajilta ja kokemusasiantuntijoilta.

Palautetta tilaajilta saatiin 74 kpl eli 43 %. Kaikki vastanneet arvioivat kokemusasiantuntijan käytön olleen hyödyllistä ja antoivat arvion asteikolla 1–5 (k.a. 4,9).

Kaikki palautteen antaneet kertoivat kokemusasiantuntijan lisänneen tietoa ja ymmärrystä autismikirjosta. Kokemusasiantuntijoiden puheenvuorot olivat tarjonneet ahaa-elämyksiä, tuoneet käytännön osaksi teoriaa, tuoneet kohtaamisiin liittyviä autismikirjon henkilön tarpeita näkyviksi. Vastaajat kertoivat ymmärryksen lisääntyneen autismikirjoon liittyvistä kuormitustekijöistä (mm. aistiherkkyydet, toiminnanohjauksen vaikeudet) ja pystyivät peilaamaan saatua tietoa omiin kokemuksiinsa esim. työssään. Lisäksi ymmärrys autismikirjon moninaisuudesta lisääntyi eri kokemusasiantuntijoiden kautta. Vuonna 2022 kokemusasiantuntijat toivat myös arjen näkemystä ja kokemusta aiemmin vähemmän tiedossa olleista ilmiöistä, kuten PDA ja maskaaminen. Kaikki vastanneet olivat valmiita jatkossakin käyttämään kokemusasiantuntijaa tilaisuuksissaan.

”Kokemusasiantuntijan puheosuus avasi uusia näkökulmia siihen, mitä erityistä tulisi huomioida autismin kirjon henkilöiden kohtaamisessa terveydenhuollossa. Yleisesti palaute tapahtumasta oli positiivista, ja puheenvuoro antoi eväitä tuleville lääkäreille heidän uransa alkutaipaleella neuropsykiatrisista häiriöistä.”

Kokemusasiantuntijoista palautekyselyyn saatiin vastauksia 124 kpl eli 73 %. Kokemusasiantuntijoita pyydettiin arvioimaan asteikolla 1–4 onnistumistaan välittämään autismitietoa kokemustehtävänsä kautta (k.a. 3,7).

Kokemusasiantuntijat kertoivat palautteessaan kuulijoita kiinnostaneen mm. toimintakyvyn merkitys ja se, miten ympäristöä mukauttamalla voidaan saada positiivisia vaikutuksia. Kuuntelijoita kiinnostivat kouluun ja opiskeluun liittyvät kokemukset autismikirjolla olevan kannalta, vanhempien kokemukset mm. palveluiden kohtamattomuudesta ja nähdyksi ja kuulluksi tulemisen puutteesta. Useimmissa palautteissa korostui oman henkilökohtaisen tarinan merkitys kuulijoille sekä käytännön vinkkien välittäminen.

”Se että he saivat konkreettisen esimerkin siitä mitä elämä autismin kirjolla on. Se että esimerkin kautta voi konkreettisesti osoittaa kuinka tärkeää on että koulussa on riittävä osaamista ja riittäviä resursseja.”

”Kuulla, kuinka me perheessä toimitaan vahvasti tukea tarvitsevan nuoren kanssa. Äidin ajatuksia ja huolia/toiveita oli varmasti myös mielenkiintoista kuulla.”

Kokemusasiantuntijakoulutus

Vuoden 2022 kokemusasiantuntijakoulutus järjestettiin yhä jatkuneen korotilanteen takia verkossa. Koulutus oli alueellisesti suunnattu Turkuun ja Varsinais-Suomeen. Verkkomuotoinen koulutus toteutettiin edellisen vuoden oppeja hyödyntäen osittain yhteisinä verkkotapaamisina ja osittain pienryhmissä. Koulutukseen hakijoita oli jälleen runsaasti ja heistä koulutettaviksi valittiin 15 henkilöä. Koulutus pidettiin tammi-maaliskuun välillä. Koulutukseen liittyneen palautekyselyyn vastasi 11 koulutettavaa.

Palautekyselyssä koulutuksen merkityksellisyys itselle arvioitiin asteikolla 1–4 (k.a. 3,7). Tärkeimpinä koulutuksen anteina pidettiin mahdollisuutta liittyä omaan viiteryhmään, kuulla toisten kokemuksia ja oppia kuulemaan ja näkemään autismikirjon moninaisuus. Muita anteja olivat vertaistuki, yksinäisyyden vähentyminen ja mahdollisuus vaikuttaa omalta osalta autismitiedon leviämiseen.

Vuonna 2022 järjestettiin kokemusasiantuntijoiden ryhmätapaamisia verkon välityksellä 7 kpl. Tapaamisiin ilmoittautui 48 kokemusasiantuntijaa. Tapaamiset koettiin arvokkaaksi tavaksi vaihtaa kokemuksia omista kokemustehtävistä ja saada niihin vertaisen näkemys sekä tavata muita eri puolilla maata olevia verkoston toimijoita.

Kokemusasiantuntijatoiminnalle näkyvyyttä toivat Tunne autismi -webinaarit, joita järjestettiin kaksi: toinen 2.6.2022 aiheena ”Autismikirjon ihminen terveydenhuollossa” ja toinen 14.11.2022 aiheena ”Autismikirjolla, koulunpenkillä”. Etenkin jälkimmäinen kouluaiheinen webinaari osoittautui erittäin suosituksi. Lisäksi liiton kokemusasiantuntijoita tilattiin haastatteluihin mediaan (Yle: Flinkkilä & Kellomäki, Yle: Lapin toimitus, Apu Terveys, Ylioppilaslehti) ja Autismi-lehdessä 2/2022 ja 4/22 julkaistiin kokemustarinat ”Eryitystapaus monilla vahvuuksilla” ja ”Oikeanlaisella tuella mekin voimme kukoistaa”.

Nettivertaisillat

VeKo-toiminnasta järjestettiin nettivertaisilloja autismikirjon lasten ja nuorten vanhemmille, autismikirjon aikuisten kumppaneille ja puolisoille sekä autismikirjon lasten vanhemmille, joiden lapsi on sijoitettu tai huostaanotettu (Taulukko 4). Autismikirjon lasten vanhempien vertaisilloissa vertaisohjaajina toimivat Autismiliiton vertaisvanhemmat. Heitä pyydettiin mukaan jokaiseen nettivertaisiltaan, mutta toteutuneet ohjaukset olivat vähäisiä. Pääosin illat toteutettiin työntekijöiden ohjaamina.

Illan kohderyhmä	Osallistujamäärä	Kokoontumiskerrat
Autismikirjon lasten vanhemmat	28	4
Autismikirjon nuorten vanhemmat	68	5
Autismikirjon aikuisten kumppanit ja puoliset	42	6
Autismikirjon lasten vanhemmat, joiden lapsi on sijoitettu tai huostaanotettu	22	8
Yhdistysyhteistyössä toteutettu vanhempien ja isovanhempien vertaisilta	14	1
	174	24

Taulukko 4. Nettivertaisillojen toteutuminen vuonna 2022.

Nettivertaisillojen osallistajat olivat suurimmaksi osaksi paikkakunnilta, joissa ei vertaistoimintaa kohderyhmälle ollut tai osallistajat ilmoittivat, ettei heidän ole mahdollista lähteä lähitapaamiin, esimerkiksi lastenhoidon tai muiden syiden vuoksi.

Moni osallistujista ilmaisi myös vertaisiltaan osallistumisen olleen ensimmäinen vertaistuellinen kokemus. Tätä ilmaistiin kaikkien kohderyhmien illoissa huomattavan usein. Lähes poikkeuksetta osallistajat sanoittivat, että osallistuminen antoi tunteen siitä, ettei ole enää yksin, luottamuksen ilmapiiri ja ainoa tilaisuus jakaa toisen kanssa kokemuksia siitä, mitä todella ajattelee. Suurin osa osallistuneista oli mukana useammin kuin kerran.

Osallistujille kerrottiin aina myös jäsenyhdistysten toiminnoista.

”Sain kaikkea sitä, mitä tulin hakemaan. Hienoa päästä puhumaan ensimmäistä kertaa samaa kokeneiden kanssa, paljon samoja kokemuksia, yhteisiä juttuja löytyi. Jännitti hirveästi, että jos muut ei tiedä, miltä musta tuntuu, mutta kaikki tiesivät. Tosi puhdistava kokemus.”

Suomen Kasper ry:n Voikukkia -toiminnan kanssa yhteistyössä toteutettu vertaistuki-illat autismikirjon lasten vanhemmille, joiden lapsi on sijoitettu tai huostaanotettu on erityinen ja herkkä osallistujien kokemusten vuoksi. Illoissa toinen ohjaaja oli Kasper ry:n vertaisohjaaja. Autismikir-

jon lasten suuri osuus sijoitettujen ja huostaan-otettujen lasten määrästä on yleisesti tiedossa, ja vanhemmat toivovat edelleen tämän ainutlaatuisen vertaistuen jatkumista. Kohderyhmän vanhemmat tarvitsivat heille räätälöityä matalan kynnyksen tukea, jossa otettiin huomioon, että osallistujat olivat kokemuksiensa vuoksi kohderyhmänä herkkä ja haavoittuva. Vertaisilloissa vanhempien yksinjäämisen kokemukset olivat vahvoja ja osallistuminen helpotti tunnetta, koska niissä oli mahdollisuus huomata, että samaa kokeneita on muitakin.

Vertaisryhmäohjaajien koulutus ja tuki

VeKo-toiminnan yhdeksi tavoitteeksi oli asetettu, että jäsenjärjestöjen vertaisryhmien ohjaajilla olisi riittävästi tietoa ja taitoa vertaisryhmien ohjaamiseen ja että uusia ohjaajia saataisiin mukaan vastaamaan jäsenjärjestöjen tarpeisiin. Vuoden aikana vertaisryhmille koulutettiin sekä uusia ohjaajia ja jo ohjaajina toimivien ryhmän-ohjaustaitoja päivitettiin.

Koulutus oli tavoitettavuuden ja etenkin koronapandemian vaikutuksesta siirretty toteutettavaksi pääsääntöisesti netissä jo edellisenä vuonna. Näin pyrittiin mahdollistamaan laaja osallistuminen eri puolilta maata. Toinen koulutus ajoitettiin keväälle ja toinen syksyyn. Kaksiosaiset nettikoulutukset järjestettiin keväällä 20.4.2022 ja 27.7.2022 sekä syksyllä 14.9.2022 ja 21.9.2022. Koulutuksiin ilmoittautui yhteensä 18 ohjaajana jo toimivaa tai ohjaamista suunnittelevaa eri puolilta maata.

Palautteessa osallistujat arvioivat koulutuksen sisällön kokonaisuudessaan hyväksi sekä verkkomuotoisuuden, sisällön että sen merkityksellisyyden suhteen, ja kertoivat taitojensa ryhmänohjaajina lisääntyneen.

Kaikkiin järjestettyihin koulutuksiin kysyttiin sinne

hakeneilta toiveita koulutuksen sisällöstä. Suurimpana tarpeena olivat käytännön vinkit sekä ryhmänohjaukseen että varsinaiseen sisältöön liittyen.

Lisäksi toteutettiin Pohjois-Suomen Autismikirjo-yhdistyksen toiveesta lähikoulutus Oulussa 10.12.2022, johon osallistui kahdeksan yhdistyksen jäsentä Oulusta ja ympäristökunnista. Osallistujista osa toimi jo vertaisryhmäohjaajina ja lopuilla oli tarkoituksena aloittaa toiminta myöhemmin. Palaute kerättiin osallistujilta suullisesti ja sen perusteella kokemukset päivästä olivat positiivisia. Kaikki osallistujat kertoivat koulutuksen tuoneen lisää tietoa ja varmuutta ryhmänohjaamiseen.

Yhteensä vuoden aikana koulutettiin jäsenyhdistykseen 26 vertaisryhmäohjaajaa. Kaikki koulutuksiin osallistuneet kertoivat palautteessaan suosittellevansa koulutusta myös muille. Yhden vastaajan palaute kiteyttää koulutusten antia: ”Koulutus selkeyttää mistä vertaistoiminnassa on kyse ohjaajan näkökulmasta. Tämän jälkeen on helppo aloittaa ryhmänohjaaminen.”

Yhdistystapaamiset

Vertais- ja kokemustoiminnan työntekijät aloittivat vuonna 2022 yhdistyskierroksen, jossa yhdistyksen hallituksen yhteyshenkilöitä kutsuttiin yhteiseen tapaamiseen. Tapaamiset järjestettiin kahdeksan kutsuun vastanneeseen yhdistyksen kanssa ja kierrosta jatketaan seuraavana vuonna. Tapaamisissa selvitettiin yhdistyksen vertaistoiminnan tilannetta, tarpeita, joita siihen liittyy sekä yhteistyötoiveita VeKo-toiminnan kanssa. Tapaamisissa kuullun tiedon pohjalta järjestettiin yksi lähikoulutus vertaisryhmäohjaajille, kolme etäkoulutusta eri aiheista ja vertaisilta netissä sekä mietittiin keinoja uusien vertaisryhmäohjaajien tavoittamiseen. Yhdistykset saivat myös tietoa, mitä Autismiliiton vertais- ja kokemustoiminnassa tehdään ja miten se liittyy yhdistyksien toimintaan.

5. Askel aikuisuuteen -projekti

Askel aikuisuuteen – Autismikirjon nuoren siirtymävaiheiden tuki -projektin toiminta käynnistyi vuonna 2019. Askel aikuisuuteen on 3-vuotinen STEA:n C-avustuksella toteutettava projekti.

Tavoitteet

Projektin tavoitteena oli autismikirjon nuorten (14-28 v.) valmiuksien ja taitojen vahvistuminen jatko-opintoihin ja itsenäistymiseen liittyen. Vanhemmille tarjottiin tietoa ja keinoja oman nuoren tukemiseen siirtymävaiheissa. Ammattilaisia varten koottiin tietoa ja välineitä, joiden avulla he voivat tukea autismikirjon nuoria. Lisäksi tavoitteena oli, että tieto projektin tuotoksista (verkkosivusto, kirjallinen opas, koulutuskiertokierros, muu materiaali) saavuttaa projektin kohderyhmät. Verkkosivusto www.askel aikuisuuteen.fi toimii siirtymävaiheiden tieto- ja materiaali-pankkina kohderyhmille.

Projektin toiminta

Projektin tuotosten jalkauttaminen jatkui vielä kevään 2022 saakka.

Toteutettiin luento Autismin Talvipäivillä: ”Askel aikuisuuteen – edellytyksiä autismikirjon nuoren siirtymävaiheen onnistumiselle” (sisältäen opastuksen verkkosivuston käyttöön ja sisältöön, tietoa Autismikirjo nuoruusiässä -oppaasta sekä kokemusvideotallenteen kahden autismikirjon nuoren siirtymävaiheiden kokemuksista).

Verkkosivustoa jatkokehitettiin kieliversioiden laajennuksen osalta. Laajennettiin englanti ja ruotsi käännössivujen sisältöä kattamaan myös suurimman osan alisivujen sisällöistä (sisältäen mm. harjoitukset). Etenkin englanninkielisen autismitiedon ja mm. suomalaista palvelujärjestelmää koskevan tiedon kysyntä on viime aikoina kasvanut. Ruotsinkieliselle materiaalille on aina kysyntää toisena kotimaisena kielenä.

Sivuston käytön ja sisällön opastusvideosta toteutettiin uusi versio käytettäväksi, kun Read Speaker -toiminto poistuu sivustolta.

Järjestimme keväällä 2022 kaksi webinaaria:
10.5.2022 Kohti jatko-opintoja – Autismikirjon nuoren siirtyminen jatko-opintoihin ja nivelvaiheen tuki, johon osallistui 65 henkilöä.

17.5.2022 järjestimme webinaarin Kohti itsenäistymistä – Autismikirjon nuoren itsenäistyminen siirtymävaiheena, johon osallistui 57 henkilöä.

Toteutimme somekampanjan 9. – 22.5.2022. Kampanjassa tehtiin nostoja sivustolta Autismiliiton Facebook, Instagram ja Twitter -tileillä. Julkaisuja myös mainostettiin. Kampanjan päivitykset suunniteltiin siten, että niitä voi hyödyntää myöhemminkin sellaisenaan, kun sivustoa on tarpeen markkinoida. Kampanjan tavoitteena oli saada sivustolle lisää uusia ja palaavia kävijöitä sekä edistää sivuston yleistä näkyvyyttä ja lisätä tietoisuutta sen olemassaolosta. Sivuston kautta

autismitietoisuus ja tieto siirtymävaiheissa huomioon otettavista asioista lisääntyy. Sivuston käyttö lisääntyikin huomattavasti jo kampanjan aikana. Kävijäseuranta tehtiin Google Analyticsin avulla.

Sivuston jalkauttamisen ja juurruttamisen tueksi kehitettiin lisää markkinointimateriaalia; luotokorttikokoinen käyntikortti, joka ohjaa sivustolle nettiosoitteen ja vaihtoehtoisesti suoraan sivustolle vievän QR-koodin kautta. Korttia voi jakaa erilaisissa tilaisuuksissa ja se kulkee vaivatta mukana esim. lompakossa.

Askel aikuisuuteen -verkkosivuston ja Autismikirjo Nuoruusiässä -oppaan jalkauttaminen ja tunnetuksi tekeminen olivat keskeisessä roolissa kuluneen vuoden aikana. Juurrutustyön jatkuminen ja sivuston päivittäminen mm. linkkien ja ajankohtaisen tiedon osalta on tarpeen projektin jälkeenkin.

WEBINAARI

17.5. KLO 13.00–15.15

KOHTI ITSENÄISTYMISTÄ

**Autismikirjon nuoren itsenäistyminen
siirtymävaiheena**

Webinaari on tarkoitettu erityisesti sosiaalitoimen ammattilaisille sekä koulujen ja oppilaitosten henkilökunnalle, mutta kaikki teemasta kiinnostuneet ovat tervetulleita.

6. Autismiliiton tilauskoulutukset

Kuva: Netta Lehtola

Tilauskoulutuksiin liittyen Autismiliitolla perustettiin vuonna 2022 uusi työsuhte, koulutussuunnittelija. Koulutussuunnittelija aloitti 1.2.2022. Koulutussuunnittelija toteutti yhteensä 43 tilauskoulutusta vuoden aikana. Koulutuksista 22 pidettiin etänä ja 21 pidettiin lähikoulutuksena. Suurimmat tilaajat olivat sosiaalitoimi (14 kpl, kunta tai sote-alue) ja opetusta/koulutusta järjestävät tahot (10 kpl). Lisäksi koulutuksia tilasivat mm. järjestöt (5) ja palveluntuottajat (5 kpl). Yhteensä koulutuksia toteutettiin 123 tuntia. Koulutuksien mediaanipituus oli 2 tuntia.

Koulutuksiin osallistui vuoden aikana yli tuhat osallistujaa. Tarkkaa määrää ei ole tiedossa, koska osa koulutuksista olivat esim. tilaajan järjestämiä ilmaisia webinaareja. Näistä ei ole aina tarkkaa tietoa osallistujamäärästä. Osallistujamäärän mediaani koulutusta kohti oli 20 henkilöä.

Koulutuksien sisältö suunniteltiin aina yhdessä tilaajan kanssa. Useimmat koulutukset käsittelivät perustietoa autismista. Muita yleisiä koulutusaiheita olivat mm. autismikirjon henkilön kohtaaminen, hänen ohjaamisensa ja tukemisensa. Lisäksi toteutettiin HAASTE-toimintamallin koulutus ja

siihen liittyviä työpajoja. Isoja tilauskoulutuksia ostivat mm. Siun sote, Helsingin kaupunki, Raisons kunta ja Suomen Diakoniaopisto.

Yksittäiset, usein lyhyet koulutukset käsittelivät jotain tiettyä aihetta kuten aistiesteettömyyttä tai liikuntaan liittyviä sisältöjä. Lyhyitä koulutuksia ostivat mm. Kuvataidekoulujen liitto, Suomen Työväen Urheiluliitto ja Helsingin seurakuntayhtymä.

Kokemusasiantuntijoita käytettiin mahdollisuuksien mukaan osana koulutuksia. Kokemusasiantuntijoita osallistui 16 koulutukseen. Erityisesti kokemusasiantuntijoita kiiteltiin heidän puheenvuoroistaan.

Usein tilaaja keräsi erikseen palautetta koulutuksista ja tätä ei erikseen pyydetty laittamaan Autismiliitolle. Kerrotut palautteet olivat yleensä hyviä. Yksittäisiä palautteita kerätessä käytettiin EVS-mittaria (Experience Value Score). Myös näistä palautteet olivat erittäin hyviä, mm. eräästä koulutussarjasta kaikki antoivat palautteeksi, että koulutus oli heidän aikansa arvoinen.

Autismin talvipäivät järjestettiin vuonna 2022 etänä ja Autismiliiton toimisto muuttui kuvausstudioksi. Kuvissa Elina Vienonen (Autismiliitto) ja Vesa Korhonen (Autismisäätiö).

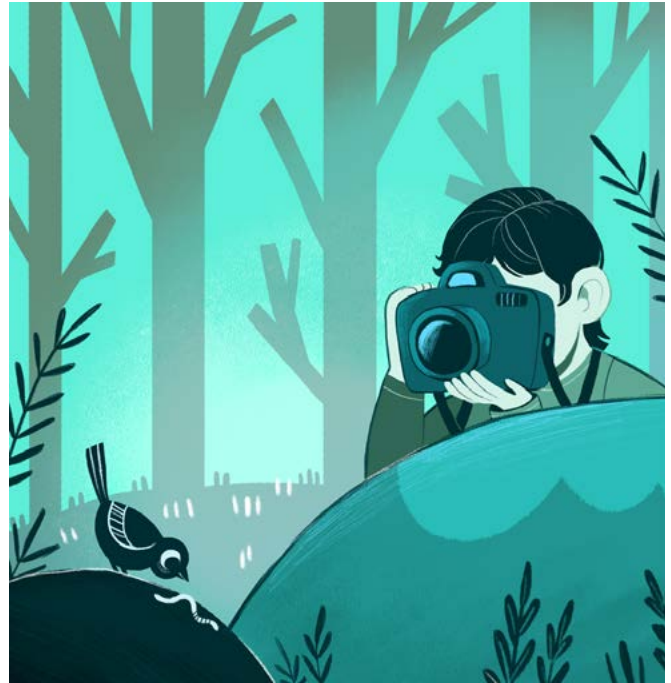
Koulutustoiminnan kautta toteutettiin 19 kpl erilaisia yhteistyötapaamisia. Tapaamiset liittyivät esim. hankesuunnitteluun (erityisesti keväällä 2022), kansainväliseen yhteistyöhön (Latvia, Nordic Meeting) ja autismitutkimuksen verkoston perustamiseen liittyvään yhteistyöhön. Lisäksi koulutustoiminnan kautta toteutettiin neljä kertaa liiton esittelyjä. Näihin osallistui yhteensä 72 henkilöä.

Autismin talvipäivät 2022

Autismin talvipäivät järjestettiin koronatilanteen vuoksi täysin etänä. Talvipäivien teema oli Mielen hyvinvointi. Talvipäiviin osallistui 374 rekisteröityä kävijää, joista 237 ammattilaista ja 50 autismikirjon henkilön läheistä. Lisäksi tapahtumaan osallistui 21 puhujaa, 11 näytteilleasettajaa, 5 yhdistystä ja 15 Autismiliiton työntekijää.

Palautetta antoi 107 vastaajaa. Asteikkona käytettiin skaalaa 1-4, jossa 1 on erittäin huono ja 4 on erittäin hyvä. Korkeimmat arvot annettiin luennoitsijoiden ammattitaidosta (3,8), tapahtuman kestosta (3,7) ja talvipäivien sisällöstä (3,5). Matalimmat arviot annettiin Tietotorin toimivuudesta alustalla (2,8), tapahtuma-alustan toimivuudesta (2,9) ja keskustelujen toimivuudesta alustalla (2,9). Yleisarvosana oli 3,3.

7. Viestintä

Kuva: Netta Lehtola

Viestintä Autismiliitossa on pienistä resursseista huolimatta suunnitelmallista ja tehokasta. Autismiliiton viestinnän päätavoitteina on autismitiedon lisääminen, saavutettava viestintä ja liiton aseman vahvistaminen autismialan asiantuntijana.

Tavoitteiden toteuttamiseen

- ▶ jaamme liiton viestintäkanavissa sekä mediassa ajankohtaista, luotettavaa ja kokemuspohjaista autismitietoa
- ▶ nostatamme keskustelua vuoden kärkiteemojen ympärillä ja toteutamme kampanjoita
- ▶ tuotamme ja julkaisemme Autismi-lehteä, erilaisia oppaita ja materiaalia mm. liiton verkkosivuille
- ▶ järjestämme webinaareja, koulutuksia ja tapahtumia
- ▶ teemme näkyväksi liiton omia palveluita ja vaikuttamistyötä
- ▶ tuemme jäsenyhdistysten viestintää.

Autismiliiton toiminnan onnistumista ovat vuonna 2022 arvioineet liiton henkilökunta, liittohallitus sekä jäsenyhdistysten edustajat, lisäksi myös Autismiliiton sidosryhmät. Vastaajat pääsivät arvioimaan viestintään liittyviä väittämiä neljän pisteen skaalalla (maksimi=4).

Yleisesti Autismiliiton viestintää pidetään onnistuneena. Sidoryhmät, liittohallitus ja jäsenyhdistykset ovat arvioineet liiton viestintää edellisvuotta positiivisemmin. Liiton henkilökunnan arviot liiton viestinnän onnistumisesta ovat hieman laskeneet vuodesta 2021.

Vastaajat olivat sitä mieltä, että Autismiliitto on lisännyt tietoa esteettömyydestä ja saavutettavuudesta autismikirjon ihmisten kannalta (keskiarvo 3,6), liitto on lisännyt tietoa autismikirjosta ja autismikirjon ihmisten tarpeista (keskiarvo 3,7) ja liiton välittämä tieto on luotettavaa ja ajankohtaista (keskiarvo 3,8).

Autismiliiton viestintämateriaaleja vastaajat pitivät hyvänä: Autismi-lehden sisältöä pidettiin monipuolisena (keskiarvo 3,6), verkkosivujen sisältö koettiin hyödylliseksi (keskiarvo 3,7) ja liiton oppaita ja esitteitä pidettiin hyödyllisinä (keskiarvo 3,8).

Sidosryhmäkyselyn vastaajan kommentti: ”Liitto on onnistunut some-näkyvyydessä ja sitä kautta tiedottamisessa. Myös lehti on hyvä.”

Vuoden 2022 viestinnästä yleisesti

Autismiliitto edisti vuonna 2022 saavutettavuutta ja esteettömyyttä viestinnässä. Helmikuussa julkaistiin liiton uudet saavutettavat verkkosivut. Liiton sivuille päivitettiin ja täydennettiin esteettömyys- ja saavutettavuusohjelma ja aiheesta ilmestyi Autismi-lehdessä juttuja. Myös henkilökunta kehitti esteettömyys- ja saavutettavuusosaamistaan laatimalla esteettömyysohjeet liiton tapahtumapaikkojen valitsemiseen ja kouluttamalla saavutettavien asiakirjojen tekemisestä.

Vuonna 2022 liiton toiminnassa alettiin siirtymään osittain hybridimuotoon – tarjosimme koulutuksia ja tapahtumia sekä verkossa että paikan päällä. Etäosallistuminen ja liiton tarjottavat luento- ja puheenvuorotallenteet mahdollistavat autistitiedon kulkeutumisen ja levittämisen entistä laajemmalle välle. Tämä näkyy mm. edelleen kasvavissa sosiaalisen median seuraajaluvuissa. Etäosallistumisen mahdollistaminen edistää myös esteettömyyttä liiton toiminnassa.

Vuoden aikana Autismiliittoon kohdistui pienen joukon toimesta kritiikkiä sosiaalisessa mediassa. Esitettiin perättömiä epäilyjä ja väitteitä liiton toiminnasta erityisesti ABA-kuntoutukseen liittyen, mutta tyytymättömyyttä ilmaistiin myös liiton käyttämää terminologiaa kohtaan. Kritiikin esittämistapa kuormitti henkilöstöä ja häytti arkityötehtävien hoitamista. Tämän seurauksena laadittiin turvallisemman tilan ohjeet sosiaaliseen mediaan sekä sosiaalisen median ohjeet henkilöstön käyttöön. Henkilöstö vahvisti myös osaamistaan kriisiviestinnässä ulkopuolisen konsultin koulutuksen tuella. Liiton työntekijöitä tuettiin työnohjauksella. Liittohallitus on myös linjannut kantojaan muun muassa liitossa käytettävän terminologian osalta.

Vuoden pääteemoja

Autismiliiton viestinnässä vuoden kärkiteemana oli mielen hyvinvointi, joka näkyi sekä Autismin talvipäivillä että autistimitietoisuuden viikolla. Myös lasten ja nuorten asiat saivat näkyvyyttä:

järjestimme askelaikuisuuteen.fi-sivuston somekampanjan, jaoimme kouluihin autismikirjon nuorten siirtymävaiheita koskevia oppaita sekä osallistuimme nuoren yhdenvertaisuusaktivisti Aidan järjestämään mielenilmaisuun eduskuntatalon edessä. Myös liiton 25-vuotisjuhluvuosi näkyi liiton viestinnässä.

Liitto reagoi kannanotoillaan ja mielipidekirjoituksillaan ajankohtaisiin aiheisiin, esimerkiksi lasten ja nuorten tuen toimimattomuuteen sekä kuntoutukseen ohjautumisen haasteisiin. Autismiliitto otti aktiivisesti kantaa myös vammaispalvelulain uudistukseen ja kumosi psykologian ylioppilaskirjoituksissa olleen virheen, jossa autismikirjo nimitettiin yhteen mielenterveyshäiriöiden kanssa. Liiton kokemusasiantuntijatoiminta, vertaisosaajatoiminta ja vaikuttaminen ovat säännöllisesti mukana liiton uutiskirjeissä ja lehdissä.

Vahvistusta viestintään

Vuonna 2022 Autismiliitossa oli töissä Paikka auki -avustusohjelman kautta palkattu määräaikainen viestintäassistentti (elokuu 2021-elokuu 2022). Viestintäassistentti oli mukana verkkosivun uudistusprojektissa, panosti markkinointi- ja somekampanjamateriaalien sekä saavutettavien dokumenttien tekemiseen.

Neurokirjon yhdenvertaisuusaktivisti Aida A järjesti mielenilmauksen eduskuntatalon portailla.

Autismi-lehti

Autismi-lehti on liiton jäsenlehti, joka ilmestyi vuonna 2022 suunnitellusti neljä kertaa. Painosmäärä vaihteli eri numeroissa 4300-4500:n välillä. Painosmäärä on ollut aiempia vuosia pienempi, sillä korona-aikana lehtiä ei ole voitu jakaa tapahtumissa ja messuilla kuten aikaisemmin. Loppuvuoden 2022 tilastojen perusteella Autismi-lehti meni 3818 jäsenelle, lehtitilauksia oli 335. Lehtitilauksien määrässä tapahtui edellisvuoteen verrattuna pieni nousu.

Lehden teemat:

- 1/2022 Voimavarat ja jaksaminen
- 2/2022 Perheen tuki
- 3/2022 Naisena autismikirjolla
- 4/2022 Autismi ajassa

Lehdessä on jatkettu tutkimustiedon lisäämistä, samoin henkilötarinoiden (mm. Autismiliiton kokemusasiantuntijoiden ja vertaistarinoiden muodossa) ja ammattilaisten asiantuntijakirjoitusten säännöllistä julkaisemista. Jäsenlehtenä jokaisessa Autismi-lehden numerossa on julkaistu myös jäsenyhdistysten kirjoituksia.

Vuoden 2022 lehdissä käsiteltiin lehden teemakokonaisuuksia laajasti eri näkökulmista. Paljon kehuja sai syksyn lehti, jossa teemana oli autismikirjon naiset. Vuosi 2022 oli Autismi-lehden 30-vuotisjuhlavuosi ja samalla juhlittiin myös Autismiliiton 25-vuotista taivalta. Vuoden viimeinen Autismi-lehti olikin juhlanumero, jossa tuotiin muun muassa esiin liiton historiaa ja autismitieteen sekä autismitieteen muutoksia ajassa.

Autismi-lehdessä ilmestyneitä juttuja julkaistaan liiton verkkosivuilla ja niitä jaetaan myös liiton somekanavissa. Näin laajempi yleisö pääsee hyötymään lehtijutuissa olevasta autismitiedosta. Suositut henkilötarinat tarjoavat lukijoille samastumisen tunteita. Tämä selvisi myös vuoden 2022 lopulla avatusta lukijapalautekyselystä, jonka tuloksia käsitellään tarkemmin kyselyajan päätyttyä keväällä 2023.

Vuonna 2022 kilpailutettiin Autismi-lehden painatus vuosille 2023-2024, optiona vuosi 2025. Parhaan tarjouksen teki nykyinen painotalo Lehtisepät, jonka kanssa yhteistyö jatkuu. Lehden kustannukset ovat maailmantilanteen takia noususuuntaisia.

Autismi-lehden kansia 30 vuoden varrelta.

Verkkosivut

Autismiliiton verkkosivu-uudistus sai päätöksen, kun helmikuussa 2022 julkaistiin Autismiliiton uudet verkkosivut. Sivuston uudistamisprojektissa kiinnitettiin erityisesti huomiota saavutettavuuteen. Paljon panostettiin myös sivujen rakenteen sekä visuaalisen ilmeen selkeyteen. Autismitiedon määrää on pyritty lisäämään entisestään.

Tilatun saavutettavuusarvioinnin mukaan sivut ovat saavutettavat. Uuden sivuston palautekyselyyn tuli vain vähän vastauksia (9 kpl), mutta valtaosa näistä palautteista oli positiivisia. Uusia sivuja kehitettiin selkeiksi ja rauhallisiksi. Vastaajat arvioivat saavutettavuutta 3,3 pisteellä (4 pisteen skaalalla).

Liiton verkkosivujen käyttäjämäärissä on ainakin analyysityökalun (Google Analytics Universal) mukaan tapahtunut huomattava notkahdus. Vuoden 2022 seurantalukujen mukaan verkkosivuilla oli 252 418 käyttäjää, joka oli 47,4 % vähemmän kuin edellisvuonna (Taulukko 5). Syy tähän löytyy todennäköisesti evästetietojen keräämisestä, joka kytkettiin uusille sivuille päälle: jos sivulla kävijä ei anna suostumusta kerätä evästetietoja vierailusta, hänen vierailustaan liiton sivuille ei tallennu analyysityökaluun mitään dataa. Lisäksi uusien sivujen julkaisun yhteydessä datankeruu oli pois päältä reilun kuukauden.

Vuoden 2022 aikana panostettiin pääasiallisesti uusien sivujen täydentämiseen ja ilmenneiden ongelmien korjaamiseen. Autismiliiton verkkosivuja päivitetään säännöllisesti.

Viestintäkanava	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	muutos
Uutiskirjeen tilaajat		555		2722	3026	3518	3651	+ 3,7%
Verkkosivujen kävijät	85 627	204 648	275 611	376 586	368 952	480 085	252 418	-47,4%
Seuraajat Twitterissä	1620	2184	2720	3200	3612	4039	4411	+8,4%
Seuraajat Facebookissa	4380	6389	8129	9864	11 718	15 631	17 953	+12,9%
Seuraajat Instagramissa				1602	2875	4815	6054	+20,5%
Youtuben tilaajat				468	821	1184	1491	+20,6%

Taulukko 5. Viestinnän tilastoja 2016-2022.

Sosiaalinen media

Autismiliiton sosiaalisen median kanavia päivitetään päivittäin ja seuraajamäärät näyttävät edelleen kasvutrendiä.

Facebookissa seuraajien määrä lisääntyi vuoden 2022 aikana noin 13%. Twitterissä vuoden aikana seuraajia lisääntyi 8,4%. Instagramissa vuoden 2022 loppuun mennessä liiton tiliä seurasi reilut 20% enemmän kuin vuotta aikaisemmin (Taulukko 3).

Somessa vuoden aikana ylivertaisesti eniten näkyvyyttä sai syyskuussa tehty päivitys autismin käsittelemisestä mielenterveyshäiriönä ylioppilaskirjoitusten psykologian tehtävissä. Liiton päivityksessä kumottiin väärä tieto. Kyseinen päivitys tavoitti Facebookissa 105 866 ihmistä, Twitterissä se sai 96 900 näyttökertaa. Tosiasiallisesti viestit tavoittivat vielä useampi, koska niitä välitettiin/kopioitiin myös eteenpäin.

Autismitietoisuuden viikolla huhtikuussa oli liiton somekanavilla paljon kävijöitä, kuten myös askelaikuisuuteen.fi-sivuston markkinointikampanjan aikana toukokuussa. Autismiliiton kuntoutukseen liittyvä kannanotto marraskuussa kiinnosti somekanavillamme monia. Facebookissa jaetut Autismi-lehden yksittäiset artikkelit keräsivät vuoden aikana jopa kymmeniä tuhansia lukijoita.

Autismiliiton Youtube-kanavalle lisääntyi vuoden 2022 aikana 307 (+20,6%) tilaajaa (Taulukko 3). Vuoden aikana kanavalla oli 54 764 katselua. Niistä erottui kaksi selvää katsojapiikkiä: autismitietoisuuden viikon webinaaritallenne otsikolla Autismikirjon nuori murrosiässä ja vanhemmuus (936 katsojaa, yhteensä 1507 katselua) ja marraskuinen Tunne autismi -webinaaritallenne aiheesta Autismikirjolla koulupenkillä. Molemmat webinaarit olivat katsottavissa Youtubessa vähän aikaa webinaarin jälkeen ja ne keräsivät paljon katsojia myös livenä.

Uutiskirjeet

Vuonna 2022 liiton uutiskirjeet siirrettiin uuteen uutiskirjepalveluun (MailChimp). Jokaisessa uutiskirjeessä tuodaan esiin liiton toimintaa, mm. vertais- ja kokemusasiantuntijatoimintaa, vaikutusasioita, materiaaleja sekä tulevia tapahtumia. Uutiskirjeen tilausmahdollisuus on liitetty osaksi liiton kysely- ja tapahtumien ilmoittautuslomakkeita.

Vuoden 2022 aikana lähetimme kuusi uutiskirjetä, joiden keskimääräinen avaamisprosentti oli 37%.

Uuteen uutiskirjepalveluun siirtyessä osa vanhoista tilaajista tippui pois. Vuoden lopussa uutiskirjeitä tilaajia oli 3651 (+3,7% edellisvuoteen verrattuna).

Mediaviestintä

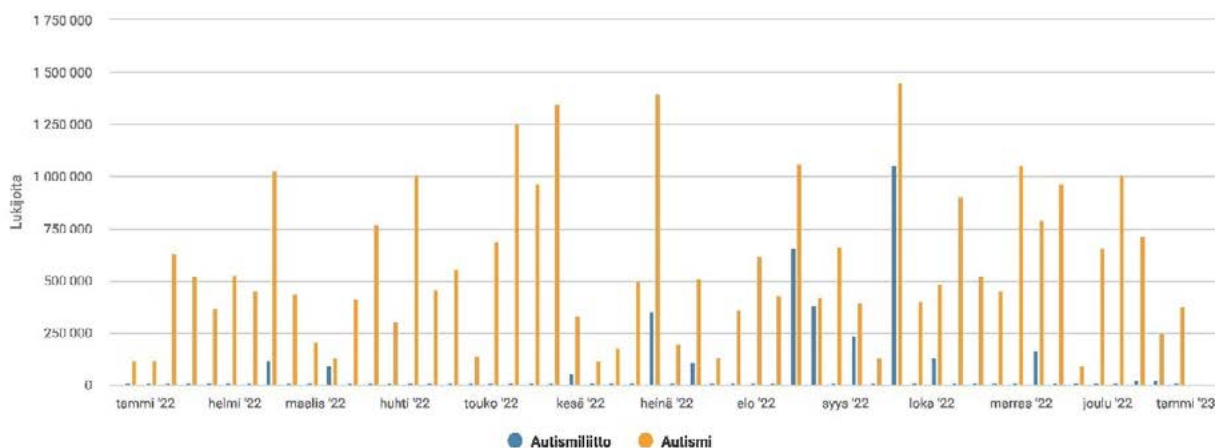
Eri medioista otetaan Autismiliittoon säännöllisesti yhteyttä ja pyydetään joko taustatietoa, asiantuntijalausuntoa, kommenttia tai etsitään autismikirjoon kuuluvaa haastateltavaa. Vuonna 2022 tällaisia yhteydenottoja oli 22. Niistä meillä on tiedossa ainakin 13 toteutunutta juttua. Lähetimme vuoden aikana neljä lehdistötiedotetta ja kolme mielipidekirjoitusta, jotka johtivat 47 julkaisuun eri medioissa.

Uuden toiminnanjohtajan nimityksen ohella mediaa kiinnosti Autismiliiton talvipäivien yhteydessä esiin nostettu äärimmäinen vaatimusten välttely eli PDA/EDA. Myös autismitietoisuuden viikko ylitti mediakynnyksen. Lisäksi toimittajat halusivat liitolta kommenttia ylioppilaskirjoituksissa olleesta virheestä.

Autismiliitto seuraa autismiin ja Autismiliittoon liittyvää keskustelua mediassa. Autismikirjo ja laajemmin neurokirjo ovat nyt mediassa aiempaa selvästi enemmän esillä. Retrieverilta ostettavan mediaseurantapalvelun mukaan vuoden 2022 aikana autismiin ja Autismiliittoon liittyvät hakusanat mainittiin eri artikkeleissa 1019 kertaa. Retrieverin arvion mukaan näillä kirjoituksilla oli yhteensä n. 33,4 miljoonaa lukijaa (Kaavio 2).

Tyypillisesti autismi mainitaan kouluaiheita, palveluita, tuen tarpeita, terveyttä sekä mielen-terveyttä käsittelevissä jutuissa, mutta yhä useammin myös koko juttu käsittelee autismikirjoa. Usein lehtijutuissa käytetään lähteenä Autismiliiton verkkosivuja, josta on muodostunut selkeä autismitiedon tietopankki.

Medianäkyvyys lukijoita

Seurantaprofiilit

Autismiliitto

1.1.2022 - 31.12.2022

Autismi

1.1.2022 - 31.12.2022

Kaavio 2. Lukijoiden määrä autismi/autismikirjo-termejä sisältävillä verkkoartikkeleilla (mediaseurantapalvelu Retrieverin arvio).

Kampanjat

Autismitietoisuuden viikko 28.3.-3.4.

– Mielen hyvinvointi

Vuonna 2022 Autismiliitto järjesti sosiaalisessa mediassa autismitietoisuuden viikolla kampanjan teemalla Mielen hyvinvointi. Siihen tilattiin 7 kuvitusta graafikko Netta Lehtolalta. Kampanjaa varten pyysimme ihmisiä somessa kertomaan, mitkä asiat tuottavat heille mielen hyvinvointia. Käytimme niitä ideoita Netta Lehtolan piirustusten inspiraationa ja kuvateksteinä. Autismitietoisuuden viikolle luotiin visuaalinen ilme.

Autismiliitto lähetti autismitietoisuuden viikolla mediatiedotteen otsikolla **Autismitietoisuuden viikolla muistutetaan mielen hyvinvoinnista**. Tiedote poiki useita yhteydenottoja ja juttuja mediassa. Järjestimme autismitietoisuuden viikolla kaksi webinaaria ja virtuaalisen elokuvatapahtuman, jotka saivat runsaasti katsojia, ja myös tallenteita katsottiin ahkerasti.

Yhdistyksiltä ja muilta ulkopuolisilta toimijoilta ilmoitettiin liitolle 12 eri autismitietoisuuden viikon tapahtumasta, jotka keräsimme liiton sivuille ja joista levitimme tietoa liiton somekanavissa.

Aluevaalikampanja, osa 2

Autismiliiton aluevaaliteemat julkaistiin liiton verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa loppuvuodesta 2021. Kampanjan toinen osa, jossa esiteltiin aluevaalitavoitteiden pääteemat ja alateemat, suunniteltiin tammikuulle 10.-20.1.2022 ennen varsinaista vaalipäivää 23.1.2022. www.autismiliitto.fi/aluevaalit

Askel aikuisuuteen -sivuston markkinointikampanja 9.-22.5.2022

Askel aikuisuuteen-projekti toteutti somekampanjan askelaikuisuuteen.fi-sivuston tunnettavuuden parantamiseksi. Kampanja sisälsi nostoja sivustolta ja sen aineistoja. Itse sivusto julkaistiin jo 29.4.2021.

Yhdistystoiminnan juhannuskalenteri

Kesäkuussa toteutettiin juhannuskalenteri, jossa nostetaan esiin jäsenyhdistysten toimintaa yhdistyksiltä tulleiden sitaattien muodossa.

Vertais- ja kokemustoiminnan joulukalenteri

Joulukuussa 2022 toteutui jo perinteeksi muodostunut vertais- ja kokemustoiminnan joulukalenteri. Joka aamu avautui uusi luukku, jossa seikkailivat vertais- ja kokemustoiminnan tontut höystettynä Heli Laaksosen hauskoilla saateteksteillä.

Osallistuminen muiden tahojen kampanjoihin

Autismiliitto osallistui muiden organisaatioiden järjestämiin kampanjoihin jakamalla niiden tuottamia materiaaleja, julkaisemalla omia materiaaleja kampanjan viestillä tai toimittamalla omia materiaaleja kampanjan järjestäjälle. Näitä olivat ”Miltä Suomi näyttäisi ilman vapaaehtoistoimintaa?”, ”Kohtaaminen & Kosketus” (Diak vammaisuuden vetovoimia ja koulutuksen kehittämisen), puhevammaisten viikko, lasten oikeuksien viikko sekä omaishoidon viikko.

Julkaisut

Vuonna 2022 Autismiliitto julkaisi kieliversiot nuorten oppaasta:

- ▶ Autismikirjo nuoruusiässä ENG (1500 kpl)
- ▶ Autismikirjo nuoruusiässä ENG (1500 kpl)

Esitevaraston täydennys vuonna 2022

- ▶ Autismikirjon ensiopas perheille 2000 kpl
- ▶ Autismikirjo nuoruusiässä 1000 kpl + 2500 kpl
- ▶ UUSI! Askel aikuisuuteen -sivuston mainoskortti 2500 kpl
- ▶ Autismikirjon henkilön kohtaaminen terveydenhuollossa 1000 kpl
- ▶ Mikä ihmeen autismikirjo 2000 kpl
- ▶ Lisäksi teimme loppuvuonna ison yhteensä 16 oppaan ja esitteen tilauksen, joiden toimitus jäi vuoden 2022 alkuun.

Muuta viestinnässä

Autismiliitto 25 vuotta

Autismiliitto juhli 25. toimintavuottaan järjestämällä hybridimuotoisen juhlatilaisuuden ”Autismi ajassa”. Allianssi-talolla Helsingin Pasilassa oli paikalla noin 40 ihmistä ja etänä striimin välityksellä 37 osallistujaa.

Ohjelmassa oli puheenjohtaja Teemu Muukkosen ja toiminnanjohtajan puhe, kokemusasiantuntijoiden puheenvuoro ja runoja sekä Aslak Rantakokon ja Anna-Reeta Korhosen pitämä juhlapuhe sekä pientä muuta ohjelmaa. Yhdistykset ajassa -paneelikeskustelussa pohdittiin yhdistysten voimavaroja ja elinvoimaisuuden saloja. Iltapäivässä kuultiin useita hienoja puheita ja muistelmia. Tilaisuudessa myös onniteltiin Kati Sairasta Itä-Savon Puatti ry:stä, joka tuli valituksi Autismiliiton vuoden vapaaehtoiseksi 2022.

Mielenilmaus neurokirjon lasten ja nuorten yhdenvertaisuuden puolesta

Kymmenvuotias yhdenvertaisuusaktivisti Aida A. järjesti 11.11.2022 eduskuntatalon portailla mie-

lenilmaisun, jossa vaati yhdenvertaisia oikeuksia neurokirjon lapsille ja nuorille.

Autismiliitto tuki mielenilmausta lähettämällä medialle Aida A.n laatiman lehdistötiedotteen sekä markkinoimalla tapahtumaa liiton somessa ja verkkosivuilla. Liiton henkilökunta osallistui tapahtumaan ja Autismiliiton toiminnanjohtaja piti mielenilmauksessa puheen.

Autismiliiton kuukauden nostot

Autismiliitto julkaisee kuukausittain nostoja toiminnastaan. Tällä tavalla pyritään tekemään liiton toimintaa läpinäkyvämmäksi ja sen toimintamuotoja tutummaksi. Vuonna 2022 liitto julkaisi 9 kuukauden nostoa. Kuukauden nostoja on julkaistu maaliskuusta 2021 alkaen

Vuoden vapaaehtoinen

Autismiliiton vuoden vapaaehtoinen valittiin vuonna 2022 seitsemännen kerran jäsenyhdistysten asettamien ehdokkaiden joukosta. Ehdokkaita tuli yksitoista ja ehdokkaita asetti yhteensä 14 henkilöä. Liittohallitus valitsi vuoden vapaaehtoiseksi Kati Sairasen (Itä-Savon Puatti ry).

Seulontalomakkeiden täydennystä

Autismiliiton sivuilla Diagnostointi-osiossa julkaisiin uusina suomenkieliset seulontalomakkeet GQ-ASC sekä ASSQ-REV, joita voi käyttää naisten autismikirjon tunnistamiseen.

Autismiliiton vuoden vapaaehtoinen 2022 Kati Sairanen.

8. Autismikirjon lapset ja nuoret -opas

Sosiaali- ja terveysministeriön kansallinen lapsi-strategia tilasi Autismiliitolta autismioppaan osana lapsistrategian toimeenpanoa. Osana strategiaa nähtiin tärkeänä vahvistaa autismikirjon lasten oikeuksien toteutumista.

Parlamentaarisesti valmisteltu kansallinen lapsi-strategia julkaistiin helmikuussa 2021. Lapsi-strategia perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen ja se ylittää hallituskaudet ja yhdistää eri hallinnon aloja. Lapsistrategialla luodaan lapsen oikeuksia kunnioittava, lapsi- ja perhemyönteinen Suomi. Strategian keskeisenä tavoitteena on luoda kestävä, johdonmukainen ja pitkäjänteinen pohja kansalliselle lapsi- ja perhepolitiikalle.

Autismioppaan tavoite oli antaa autismitietoa erityisesti sivistys-, sosiaali- ja terveystieteiden työntekijöille, päätöksentekijöille ja autismikirjon lasten läheisille. Autismikirjon moninaiset ilmenemistavat ja siihen liittyvä tunnistamattomuus aiheuttaa lapsen tuen puutetta ja läheisten voimavarojen ehtymistä.

Autismiliitosta Elina Vienonen toimi projektin toteuttajana (04-12.2022), määräaikaisen kehittämistoiminnan asiantuntijana. Autismiliiton sisältä kehittämissyöryhmässä olivat mukana toiminnanjohtaja Tarja Parviainen, vertaistoiminnan vastaava

Elina Havukainen, järjestösuunnittelija Katriina Siiskonen ja vaikuttamistoiminnan suunnittelija Sari Valjakka.

Kansallisen lapsistrategian kanssa muodostettiin tiimi, johon kuuluivat lapsistrategian erityisasiantuntija Kirsi Pollari STM:stä, lapsistrategian pääsihteerinä Johanna Laisaari Valtioneuvoston kansliasta sekä Autismiliitosta oppaan kirjoittaja ja hankkeesta vastannut kehittämistoiminnan asiantuntija Elina Vienonen, vertaistoiminnan vastaava Elina Havukainen ja toiminnanjohtajat (T. Parviainen ja S. Taiveaho.) Oppaan tekemistä varten koottiin asiantuntijatyöryhmiä, joissa oli sekä autismikirjon lasten ja nuorten vanhempia, autismikirjon aikuisia että asiantuntija-ammattilaisia.

Ulkopuoliset kirjoittajat osallistuivat kirjoittamistyöhön vapaaehtoisesti ja kokivat oppaan valmistamisen tärkeäksi. Oppaaseen omia tekstejä kirjoitti lopulta useita kokemustietoa ja asiantuntijataietoa omaavia henkilöitä. Opas julkaistiin tammikuussa 2023 ja se ilmestyi netissä Autismiliiton sivuille rakennettuna. Autismioppaasta tehtiin myös kuvitettu PDF-versio, jota voi tulostaa niin halutessaan. Opas käännettiin myös ruotsiksi ja siihen tehtiin kolme videota. Nämä toteutuivat vuoden 2023 puolella.

9. Yhteenveto

Kuva: Marjo Nygård

Autismiliitto täytti toimintavuonna 25 vuotta. Vuoden kruunasi juhluvuoden tapahtuma 3.12.2022 Helsingissä Allianssitalolla. Neurokirjon ja autismikirjon asiat ovat nousseet yhä vahvemmin yhteiskunnalliseen keskusteluun. Voidaan sanoa yhteiskunnassa tapahtuneen neurokirjon asioihin ”herääminen”, asteittainen ymmärryksen vahvistuminen neurovähemmistön asioille.

Eduskuntaan perustettiin vuonna 2022 nepsy-verkosto, johon sihteeriksi kutsuttiin Autismiliitto. Nepsy-verkoston puheenjohtajisto ja muu verkosto olivat tärkeä kontakti liiton ja eduskunnan välillä. Verkoston perustaminen nosti neurokirjon asiat myös eduskunnassa näkyvämmiin esiin.

Toimintavuoden aikana henkilöstössä oli muutoksia. Toiminnanjohtaja vaihtui. Järjestösuunnittelijoiden osalta oli vaihtuvuutta, kun järjestösuunnittelijoista Marjo Häyry oli työvapaalla ja hänen sijallaan toimi loppuvuoden järjestösuunnittelijana Lahja Leiviskä. Pienessä työyhteisössä henkilöstövaihdokset vaikuttavat vahvasti. Myös uuden henkilöstön perehdytys otti aikansa, mikä toi jonkinlaista viivettä arjen asioiden hoitamiseen ennen kuin uudet työntekijät pääsivät työhönsä kunnolla kiinni.

Liittohallitus ja hallituksen puheenjohtaja vaihtuivat kevään liittokokouksessa. Lisäksi vuonna 2022

vaihtui myös tilitoimisto. Uudella tilitoimistolla oli viivettä saada aiempien vuosien vertailutiedot käyttöönsä ja järjestelmäänsä. Talousseuranta ei toiminut siirtymävaiheessa toivotulla tavalla, mutta asia saatiin loppuvuodesta kuntoon.

Vuotta leimasi myös pienen joukon liittoon kohdistama kritiikki eli ns. somekohu. Kritiikkiä esitettiin tavalla, joka kuormitti työntekijöitä ja työyhteisöä. Työntekijät joutuivat perusteettoman kritiikin kohteeksi ja somekohu häiritsi muutoinkin kiireistä työarkea. Tilanteeseen haettiin apua työnohjauksen, työyhteisön omien keskusteluiden, ulkopuolisen somekriisiviestintäkoulutuksen sekä erilaisten linjausten auki kirjaamisen avulla (mm. turvallisemman tilan periaatteet, kuntoutusta koskeva kannanotto, termien käytön linjaus).

Monet muutokset samaan aikaan niin työyhteisössä, liiton johdossa ja tilitoimistossa, suuri työmäärä sekä somekohu vaikuttivat yhdessä kielteisesti henkilöstön työhyvinvointiin, joka näkyi muun muassa henkilöstökyselyn ja työterveyshuollon työpaikkaselvityksen tuloksissa. Tilanne on saatu kuitenkin käännettyä parempaan suuntaan ja on luotu henkilöstön hyvinvointia tukevia rakenteita.

Askel aikuisuuteen -hanke päättyi toukokuussa ja hankkeen tuotoksena saatiin käyttöön verkkosivusto nuorten autismikirjon henkilöiden, heidän läheistensä ja alan ammattilaisten tueksi. Tätä aineistoa viimeisteltiin vielä vuonna 2022 sekä pidettiin kaksi webinaaria.

Tavoitteiden toteutuminen

Vuodelle asetetut tavoitteet toteutuivat hyvin. Liiton monipuolisella toiminnalla lisättiin autismitietoisuutta sekä autisminmyönteisyyttä sekä vahvistettiin autismikirjon ihmisten oikeutta esteettömyyteen ja saavutettavuuteen. Tieto esteettömyydestä ja saavutettavuudesta autismikirjon ihmisten kannalta lisääntyi. Vuoden aikana edistettiin myös autismikirjon ihmisten oikeutta osallisuuteen elämän eri vaiheissa.

Medianäkyvyys vahvistui jonkin verran vuoden aikana ja verkkosivut uudistettiin saavutettaviksi. Viestinnässä avuksi oli Paikka auki -hankerahoituksella palkattu viestintäassistentti.

Vaikuttamistoiminta oli erityisen aktiivista niin aluevaalien kuin lähestyvien eduskuntavaalien alla. Lisäksi lainsäädännön osalta oli monia lakeja valmistelussa, joihin liitto antoi lausuntonja. Vammaispalvelulaki (ns. Valas-laki) oli koko vuoden aktiivisessa käsittelyssä. Vaikuttamisen suuri onnistuminen oli se, että lakia saatiin vietyä autismitäydellisempään suuntaan muun muassa sosiaalisen toimintakyvyn osalta. Tärkeää oli myös autismikirjon Käypä hoito -suositusten valmistuminen ja se, että valmistelussa huomioitiin vahvasti liiton tavoitteet. Vammaisfoorumin koulukysely myös valmistui vuonna 2022, mitä valmistellutta ryhmää veti Autismiliiton vaikuttamistyön asiantuntija. Autismiliitto on saanut asemansa vakiinnutettua ja liitto kutsutaan kaikkiin keskeisiin pöytiin, joissa autismikirjon asioita käsitellään.

Yhteistyö jatkui tiiviinä ns. kolmikannan eli ADHD-liiton ja Aivoliiton kanssa sekä kehitysvammajärjestöjen kanssa. Kehitysvammajärjestöt kokoontuivat vuoden aikana usein viikoittain

vaikuttajaryhmänä keskustelemaan Valas-lain tilanteesta ja vaikuttamistoimista asiassa. Yhteistyö oli erittäin toimivaa.

Vertais- ja kokemustoiminnassa tilausten määrä oli edelleen kasvussa, vertais- ja etenkin kokemustoiminnalle on edelleen kasvava tarve ja kysyntä. Vertais- ja kokemustoimintaverkostoa tukemaan ja yhteisöllisyyttä vahvistamaan perustettiin uutena toimintana Autismi tänään! -webinaarit.

Neuvontapalvelussa yhteydenottojen määrä kasvoi merkittävästi. Järjestösuunnittelijoiden tiimi vahvisti keskeisten sidosryhmien ja verkostojen tietopohjaa autismikirjosta ja autismikirjon ihmisten sekä heidän läheistensä tuen ja palveluiden tarpeista tavoittamalla yli 4500 ihmistä vuoden aikana.

Koulutustoiminta sai merkittävän lisäpanoksen, kun toimintaan palkattiin kokoaikainen työntekijä alkuvuodesta. Koulutuskysyntä saatiinkin kasvuun, vaikkakaan ensimmäinen vuosi ei vielä tuonut aivan sellaista tulosta kuin oli taloudellisesti toivottu. Yleisavustuksessa oli vuonna 2021 määräraikainen korotus, mikä jäi pois vuodelta 2022.

Nämä selittävät pitkälti alijäämäisen tuloksen, joka oli -34 028,02 euroa tilikaudelta. Osittain tilannetta selittää myös vuodelle jakautuneet aiemmin aloitetun nettisivu-uudistuksen kulut sekä henkilöstön vaihdoksista aiheutuneet hieman kasvaneet henkilöstökulut.

Kaiken kaikkiaan Autismiliitto saavutti hyvin tavoitteet ja toiminta oli vaikuttavaa monista vuoteen sisältyneistä muutoksista huolimatta. Arviointikyselyssä saimme hyvät arviot niin henkilöstöltä, liittohallitukselta, jäsenyhdistyksiltä kuin sidosryhmiltäkin.

Liite 1 ja 2, tilinpäätös ja tase 2022

Autismiliitto ry

Tilinpäätös ajalta
1.1. - 31.12.2022

Autismiliitto ry
Pasilanraito 9 B
00240 Helsinki
Kotipaikka Helsinki
Y-tunnus 1515607-5

Sisällys

	Sivu
Tuloslaskelma	3
Tase	4
Liitetiedot	6
Tilinpäätöksen allekirjoitus	7
Tilinpäätösmerkintä	7
Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista	8

Tämä tilinpäätös on säilytettävä 31.12.2032 asti.

Tilinpäätöksen on toteuttanut
Tilingo Oy
Y-tunnus 0580710-2

TULOSLASKELMA	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2021 - 31.12.2021
Varsinainen toiminta		
Tuotot		
STEA	221 082,14	335 199,64
Osallistumismaksut	105 828,04	79 625,86
Lehtituotot	25 895,20	25 337,50
Muut tuotot	68 268,85	1 819,50
Kulut		
Henkilöstökulut	-622 271,37	-611 779,55
Poistot ja arvonalentumiset	-32,03	-42,71
Muut kulut	-384 725,93	-430 598,94
Tuotto-/kulujäämä	-585 955,10	-600 438,70
Varainhankinta		
Tuotot	52 255,00	47 991,77
Kulut	-4 294,14	-2 497,75
Tuotto-/kulujäämä	47 960,86	45 494,02
Sijoitus- ja rahoitustoiminta		
Tuotot	0,00	3,58
Kulut	-33,78	-160,70
Tuotto-/kulujäämä	-33,78	-157,12
Yleisavustukset	504 000,00	554 000,00
TILIKAUDEN TULOS	-34 028,02	-1 101,80
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-34 028,02	-1 101,80

TASE	31.12.2022	31.12.2021
V A S T A A V A A		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	96,08	128,11
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	<u>96,08</u>	<u>128,11</u>
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	96,08	128,11
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	0,00	2 260,14
Vaihto-omaisuus yhteensä	<u>0,00</u>	<u>2 260,14</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	67 313,16	8 981,63
Muut saamiset	14 190,00	15 487,28
Siirtosaamiset	25 940,53	37 448,44
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	<u>107 443,69</u>	<u>61 917,35</u>
Rahat ja pankkisaamiset	139 692,46	280 712,74
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	247 136,15	344 890,23
V A S T A A V A A Y H T E E N S Ä	247 232,23	345 018,34

TASE	31.12.2022	31.12.2021
VASTATTAVA		
OMA PÄÄOMA		
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	95 284,86	96 386,66
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-34 028,02	-1 101,80
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	61 256,84	95 284,86
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Ostovelat	62 138,61	28 156,27
Muut velat	11 243,92	12 019,02
Siirtovelat	112 592,86	209 558,19
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	185 975,39	249 733,48
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	185 975,39	249 733,48
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	247 232,23	345 018,34

LIITETIEDOT	31.12.2022	31.12.2021
-------------	------------	------------

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu pien- ja mikroyrityasetuksen 1-4 lukujen pienyrityssäännöksiä käyttäen (PMA 1.1.5.1)

Annetut vakuudet ja taseen ulkopuoliset sitoumukset ja järjestelyt sekä eläkevastuut**Esineoikeudelliset vakuudet**

Rahavakuus	14 190,00	14 190,00
------------	-----------	-----------

Taseen ulkopuolisten taloudellisten sitoumusten yhteismäärä

Sitoumukset yhteensä	50 691,54	73 927,77
Leasingvastuut	2 540,48	1 251,78
Vuokravastuut	48 151,06	72 675,99

Henkilöstö

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	13,00	13,00
--	-------	-------

Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut

Palkat ja palkkiot	532 498,10	510 613,92
Eläkekulut	78 551,51	87 401,17
Muut henkilösivukulut	11 221,78	13 764,46
Henkilöstökulut yhteensä	622 271,39	611 779,55

Oman pääoman muutokset

Toimintapääoma (ed. tilikausien yli-/alijäämä) tilikauden alussa	95 284,86	96 386,66
Toimintapääoma (ed. tilikausien yli-/alijäämä) tilikauden lopussa	95 284,86	96 386,66
Tilikauden voitto	-34 028,02	-1 101,80
Oma pääoma yhteensä	61 256,84	95 284,86

Saadut avustukset

Saadut STEA avustukset yhteensä	666 000,00	687 623,00
Ay1	504 000,00	554 000,00
Ak 4224	132 000,00	73 623,00
Ak 7	30 000,00	60 000,00

Siirtyvät avustukset

Siirtyvät avustukset on esitetty taseessa siirtyvissä erissä siirtovelloissa:

AK 4224 käyttämätön avustus 2.452,18€

C 5834 takaisin maksettava avustus 18.342,13€

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Paikka:

Aika:

Teemu Muukkonen
Puheenjohtaja

Meri-Johanna Fabritius
Hallituksen jäsen

Sini Fomin
Hallituksen jäsen

Reijo Hämäläinen
Hallituksen jäsen

Pia Karasjärvi
Hallituksen jäsen

Antti Kolari
Hallituksen jäsen

Heta Pukki
Hallituksen jäsen

Aslak Rantakokko
Hallituksen jäsen

Johanna Vuori-Karvia
Hallituksen jäsen

Satu Taiveaho
Toiminnanjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus

Paikka:

Aika:

BDO Oy, tilintarkastusyhteisö
Hannele Stenmark KHT

Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista

Kirjanpidot ja tositelajit sekä niiden säilyttämistapa

Tilinpäätös

Tilinpäätös ja tase-erittely

Tililuettelo ja saldoluettelot

Tilikohtainen tuloslaskelma

Tilikohtainen tase

Tililuettelo

Kirjanpidot

Pääkirjat

Palkkakirjanpito

Tositteet

Automaattiset tilinpäätöskirjaukset	1 - 2
Jaksotukset	1 - 2
Muut	1 - 72
Myyntilasku	1 - 680
Myyntisuoritus	1 - 2506
Ostolasku	1 - 576
Ostosuoritus	1 - 521
Palkka	1 - 282
Pankki	1 - 245

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This document contains 8 pages before this page

Dokumentet inneholder 8 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 8 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 8 sider før denne side

Detta dokument innehåller 8 sidor före denna sida

HETA-KAARINA PUKKI

3248f7a3-1972-40c4-ba15-d034a7148f80 - 2023-03-31 15:01:31 UTC +03:00
BankID / MobileID - c09d6c85-f29a-454a-bd90-3b3be0c4dee6 - FI

TAINA SIGRID JOHANNA VUORI-KARVIA

2d1073e4-b97a-435a-80f6-b0c052808241 - 2023-04-01 16:43:54 UTC +03:00
BankID / MobileID - b4bb80b5-ccd0-4a08-8f02-5eabb5bd8bd4 - FI

SINI ELINA FOMIN

98693ce6-38e5-4cce-b08a-70ee51dbf9e4 - 2023-04-01 19:17:49 UTC +03:00
BankID / MobileID - b8ee74de-d127-4ac6-a5b0-a8974a1113dc - FI

REIJO OLAVI HÄMÄLÄINEN

984eba89-5f36-4b25-9277-ce14d60c180e - 2023-04-01 23:25:43 UTC +03:00
BankID / MobileID - 0847cd70-3512-4582-bfab-27bec8f65ee5 - FI

Meri-johanna Fabritius

e28ca495-cc47-45dc-8508-28e7b6908ffb - 2023-04-02 18:44:43 UTC +03:00
BankID / MobileID - 42641c50-51ac-42f2-a560-314f01cd8d40 - FI

Aslak Ilmari Rantakokko

bb7501c7-b119-4642-bf8f-667d94f44144 - 2023-04-03 10:11:44 UTC +03:00
BankID / MobileID - 2fde079e-2486-44a0-9167-6bfc4f9a4bb0 - FI

Teemu Heikki Muukkonen

f3221f61-bba9-410c-a4cd-74c3b41b4b9a - 2023-04-03 19:54:04 UTC +03:00
BankID / MobileID - c20bfaeb-a43f-425b-97ec-68a6bcae8daf - FI

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberovende

This documents contains 9 pages before this page
Dokumentet inneholder 9 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 9 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument inneholder 9 sider før denne side

Detta dokument innehåller 9 sidor före denna sida

PIA MARIA KARASJÄRVI

594549a6-c8a7-4122-9d6e-d36c78e3a6c5 - 2023-04-04 08:40:54 UTC +03:00
BankID / MobileID - 22bb53b6-d0fd-4456-8b15-1871977584dc - FI

Aslak Ilmari Rantakokko

c7741d68-3979-42eb-aa72-86a3e435357e - 2023-04-05 10:36:06 UTC +03:00
BankID / MobileID - 956d0bdf-9400-4154-88ff-a31a14e1453d - FI

ANTTI PÄIVÖ KOLARI Helsingissä 11.4.2023

Dea ti

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberovende